

ВІСНИК української громади в Хорватії

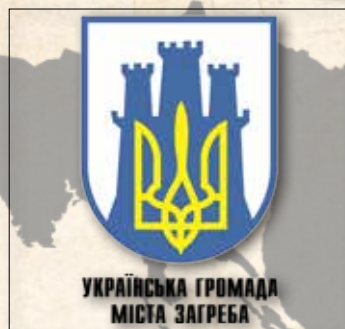
VJESNIK ukrajinske zajednice u Hrvatskoj

Номер 50, 4/2017.

Broj 50, 4/2017.

УКРАЇНЬКА ГРОМАДА РЕСПУБЛІКИ ХОРВАТІЯ

УКРАЇНЬКА ГРОМАДА
МІСТА ЗАГРЕБА

КЛУБ УКРАЇНЦІВ "КАРПАТИ"
ЛИУБОВАНЬ

«Дніпро» Рієка

«Україна» Славонський Брод

Каніжа

Ім. Андрія Пелиха - Шумени

Ім. Лесі Українки - Осієк

Ім. Івана Франка - Вуковар

Izdavač: **Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske**
Видавець: **Українська громада Республіки Хорватія**
Kardinala Alojzija Stepinca 45, 32 000 Vukovar
Tel: 032/493-224 ; Fax: 032/493-224
e-mail: ukrajinskazajednica.hr@gmail.com
MB: 2331748 ; OIB: 35971824466
Žiro račun: **PBZ HR4823400091110579040**
Uredništvo Vjesnika: **Svetog Roka 53A, 31 000 Osijek**
Tel: 098/ 1933-288 ; e-mail: vjesnikuz@gmail.com ; ISSN 1847-327X
"Vjesnik" je dvomjesečnik, izlazi šest puta godišnje
Naklada: **1000 primjeraka**
Tisak: **Grafika d.o.o., Strossmayerova 295, 31 000 Osijek**

За видавця: **Михайло Семенюк**
За издавача: **Mihajlo Semenjuk**
Головний редактор: **Оксана Мартинюк**
Glavni urednik: **Oksana Martinjuk**
Редакція: **Борис Гралюк, Микола Застрижний, Іван Семенюк, Віктор Камінський, Славко Бурда, Олеся Беч**
Uredništvo: **Boris Graljuk, Nikola Zastrižni, Ivan Semenjuk, Viktor Kaminskyj, Slavko Burda, Olesja Beč**
Лектор хорватської мови: **Нівес Романек**
Lektor hrvatskog jezika: **Nives Romanjek**
Дизайн та комп'ютерна верстка: **Назар Стурко**
Dizajn i kompjuterski prijelom: **Nazar Sturko**

ЗМІСТ - SADRŽAJ

НОВИНИ З ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ РЕСПУБЛІКИ ХОРВАТІЯ

NOVOSTI IZ DJELATNOSTI UKRAJINSKE ZAJEDNICE REPUBLIKE HRVATSKE

- 4 U Veleposlanstvu Ukrajine u RH obilježena 26. obljetnica Neovisnosti Ukrajine. *Ivan Semenjuk*
- 5 У Посольстві України в РХ відзначили 26-у річницю Незалежності України. *Іван Семенюк*
- 5 Святкування 50-ліття Світового Конгресу Українців. *Андрій Яцив*
- 7 Delegacija Ukrajinske zajednice RH sudjelovala na obilježavanju 50. obljetnice Svjetskog kongresa Ukrajinaca u Ljvivu. *Slavko Burda*
- 8 Središnja manifestacija nacionalnih manjina u RH "Lipovljanski susreti 2017." *Ivan Semenjuk*
- 8 U Zagrebu održan festival "Svijet na tanjuru". *Ivan Semenjuk*
- 9 U Zagrebu tiskana knjiga "Kožački ratovi za nezavisnost". *Sergej Burda*
- 9 U Lipovljanima predstavljena knjiga "Lipovljani kojih više nema". *Ivan Semenjuk*
- 10 Radni posjet Marina Strmote u Ukrajini. *Davor Lagudza*
- 10 Робоча поїздка Маріна Стрмоти в Україну. *Давор Лагудза*
- 11 Форум української молоді діаспори "Дніпро 2017". *Давор Лагудза*
- 12 У Львові відбувся Міжнародний фестиваль українського танцю й культури. *Давор Лагудза*
- 13 Ljetna škola za izučavanje ukrajinskoga jezika 2017. *Olesja Beč*
- 14 Літня школа української мови та культури 2017. *Давор Лагудза*
- 15 X. središnja manifestacija Ukrajinaca Republike Hrvatske održana u Kaniži. *Lidija Has*
- 17 X центральна маніфестація українців Республіки Хорватія. *Олеся Мартинюк*
- 18 EUROSONG 2017. Razgovor s Jacquesom Houdekom, predstavnikom RH na Eurosongu 2017. u Kijevu. *Nives Romanjek*
- 19 11. Vukovar film festival. *Sunčica Beč*
- 20 Sjećanje na Vasilja Sikorskog. *Slavko Burda*
- 21 Održana promocija hrvatske zbirke pjesama ukrajinske pjesnikinje Darie Lisenko "Nemam objašnjenja za ovo". *Veleposlanstvo Ukrajine u RH*

ЦЕРКВА - НАШ ГОЛОВНИЙ ОСЕРЕДОК

- 22 Відпочинок з Богом у Прняворі. *с. Теодозія Мостепанюк*
- 22 Українська літня школи імені Андрея Шептицького 2017. *с. Еммануїла Вішка ЧСВВ*

ВІСТІ З УКРАЇНИ

- 23 Gospodarska situacija u Ukrajini nakon tri godine ruske okupacije. *Sergej Burda*
- 23 Представники ДСНС беруть участь у навчаннях "Боснія і Герцоговина 2017" у місті Тузла. *Посольство України в РХ*

DJELATNOST NAŠIH DRUŠTAVA - ДІЯЛЬНІСТЬ НАШИХ ТОВАРИСТВ

- 24 У Рієці відбувся II Український фестиваль пісні, музики, танцю і художнього мистецтва. *Оксана Мартинюк*
- 26 KPD Ukrajinaca "Karpati" na Danima šljiva i rakije u Siraču. *Ivan Semenjuk*
- 26 Uspješni nastupi UKPD-a "Taras Ševčenko" - Kaniža. *Lidija Has*
- 27 Tradicionalno obilježavanje Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja u Lipovljanima. *Ivan Semenjuk*
- 27 U Devetini održana Međunarodna smotra ukrajinskog kulturno-umjetničkog stvaralaštva "Červona kalyna". *Ivan Semenjuk*

POVIJESNE LIČNOSTI UKRAJINE

- 28 Nepoznato o Tarasu Ševčenko. *Slavko Burda*
- 30 Bohdan Hmeljnyckij - veliki povijesni državnik, osnivač treće ukrajinske države Zaporiške republike. *Sergej Burda*

Na naslovnoj stranici: Sudionici i članovi žirija I. Regionalnog natječaja "Ukrajinska solo pjevanja u Rijeci".

Na zadnjoj stranici: Najmlađi članovi Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Taras Ševčenko" - Kaniža, domaćini X. središnje manifestacije Ukrajinaca u RH.

Poštovani čitatelji i suradnici,

iz tiska je izašao jubilarni, 50. broj "Vjesnika ukrajinske zajednice u Hrvatskoj"!

Glasiло ukrajinske nacionalne manjine u Hrvatskoj temeljno je usmjereno na očuvanje nacionalnog identiteta, materinskog jezika, kulture i povijesti.

Kroz ove godine u časopisu je objavljen veliki broj zanimljivih i vrijednih priloga koji će ostati u povijesti za mlađe generacije. Stoga, koristim prigodu

srdacno zahvaliti na dugogodišnjoj suradnji svim dopisnicima i vjernim čitateljima.

Posebnu zahvalnost izražavam urednici "Vjesnika" Oksani Martinjuk, lektorici Nives Romanjek, grafičkom dizajneru Nazaru Sturku, te članovima Uredništva: Borisu Graljuku, Nikoli Zastrižnom, Ivanu Semenjuku, Slavku Burdi, Viktoru Kaminskom i Olesji Beč koji su zajedničkim snagama ostva-

rili učinkovitu suradnju, dali vrijedan doprinos i postigli uspjeh na području informiranja, ostavivši neizbrisiv trag u povijesti Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske.

Vjerujem da ćemo nastaviti dosadašnju suradnju i svi zajedno dodatno poboljšati kvalitetu našeg glasila.

S poštovanjem,
predsjednik Ukrajinske zajednice RH, Mihajlo Semenjuk

Шановні читачі та співпрацівники,

з друку вийшов ювілейний, 50 номер «Вісника української громади в Хорватії»!

Тематика часопису української національної меншини в Хорватії безпосередньо спрямована на збереження національної ідентичності, рідної мови, культури та історії.

Протягом цих років у журналі опубліковано низку цікавих і цінних статей, які залишилися в історії для

наступних поколінь. Користуючись нагодою, виношу щиросердечну подяку всім співпрацівникам та широкому колу вірних читачів.

Особливу подяку висловлюю редактору Оксані Мартинюк, лектору Нівес Романек, графічному дизайнеру Назару Стурку та членам Редакції: Борису Гралюку, Миколі Застрижному, Івану Семенюку, Славу Бурді, Віктору Камінському та Олесі Бич, які спільними силами досягли ефек-

тивної співпраці, зробили вагомий внесок та досягли успішних результатів у області інформування, залишивши слід в історії Української громади Республіки Хорватія.

Надіюся, що співпраця буде розвиватися і принесе плідні результати та підвищить якість нашого інформаційного видання.

З повагою голова Української громади РХ Михайло Семенюк

U Veleposlanstvu Ukrajine u RH obilježena 26. obljetnica Neovisnosti Ukrajine

● Jaroslav Simonov

● Marija Semenjuk Simeunović

● Oksana Martinjuk

Veleposlanstvo Ukrajine u Republici Hrvatskoj pozvalo je predstavnike Ukrajinske nacionalne manjine RH na zajedničku proslavu, 26. - godišnjicu Neovisnosti Ukrajine.

Bila je to prigoda da se prisutnima obrati od ranije poznat i drag Jaroslav Simonov, otpravnik poslova Veleposlanstva Ukrajine u RH.

Nakon intoniranja himni RH i Ukrajine, Jaroslav Simonov je govorio o teškom stanju u Ukrajini nakon proglašenja nezavisnosti, pogotovo nakon izvr-

šene agresije susjedne Rusije na njihov teritorij. U svom izlaganju povukao je i paralelu sa situacijom u Hrvatskoj, prema kojoj Ukrajina gaji plemenite odnose, te se nada da će, kao Hrvatska, uspjeti u obrani od agresora te uz pomoć europske i svjetske javnosti uskoro doživjeti mir u svojoj državi.

Povodom 26. godišnjice Neovisnosti Ukrajine posebno priznanje za doprinos u očuvanju nacionalnog identiteta i razvoj ukrajinske kulture u Republici Hrvatskoj dodijeljeno je članicama Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske

urednici "Vjesnika ukrajinske zajednice u Hrvatskoj", prof. ukrajinskog jezika i književnosti Oksani Martinjuk te članici Savjeta za nacionalne manjine u RH, tajnici Ukrajinske zajednice RH Mariji Semenjuk Simeunović.

U nastavku druženja, izveden je kratki kulturno-umjetnički program u kojemu su nastupile tri djevojčice, kćeri predstavnika Veleposlanstva Ukrajine u RH, recitirajući pjesme i prozu na ukrajinskom jeziku, te odraslih koji su otpjevali ukrajinske pjesme.

Ivan Semenjuk

У Посольстві України в РХ відзначили 26-у річницю Незалежності України

● Ярослав Сімонов

Посольство України в Республіці Хорватія заклиало представників української національної меншини Хорватії відзначити разом 26-у річницю Незалежності України. До присутніх звернувся тимчасовий повірений у справах України в Республіці Хорватія Ярослав Сімонов. У своїй промові п. Ярослав звернув увагу на складну ситуацію в Україні, що склалася внаслідок

російської агресії. Він провів паралелі з колишньою ситуацією в Хорватії, яку шанують українці і вірять, що Україна як і Хорватія досягне успіху в боротьбі за свою незалежність з допомогою європейської та світової громадськості.

З нагоди 26-ої річниці Незалежності України за особливий внесок у збереження національної ідентичності та розвиток української культури в Хорватії нагороджені члени Української громади РХ редактор «Вісника української громади в Хорватії», вчителька української мови Оксана Мартинюк та член Ради з питань національних меншин РХ, секретар Української громади РХ Марія Семенюк Сімеунович.

Культурно-мистецьку програму підготували діти працівників Посольства. Вечір продовжився дружнім спілкуванням у приємній атмосфері.

Іван Семенюк

Святкування 50-ліття Світового Конгресу Українців

Відбулися “Дні української діаспори у Львові”

● Голова СКУ Євген Чолій відкрив урочистий захід

27-29 серпня 2017 року увійдуть в історію України як “Дні української діаспори у Львові”. Саме під такою назвою було об’єднано всі заходи, які відбувалися у Львові з нагоди святкування 50-ліття Світового Конгресу Українців.

Організаторами заходів виступили Міжнародний інститут освіти, культури та зв’язків з діаспорою, Світовий Конгрес Українців, Львівська обласна державна адміністрація, Національний університет “Львівська політехніка”, Львівський національний академічний театр опери

та балету ім. Соломії Крушельницької, Національний музей у Львові ім. Андрея Шептицького, Львівська архієпархія Української греко-католицької церкви. Співорганізаторами подій стали Львівська обласна рада, Львівська міська рада, Музей національної архітектури та побуту “Шевченківський гай” ім. Климентія Шептицького, Національна академія сухопутних військ ім. Петра Сагайдачного.

Участь у “Днях української діаспори у Львові”, зокрема у Міжнародній конференції “СКУ в 50 років і далі:

європейський контекст” взяли понад 400 осіб з 40 країн світу, а на відкритих заходах побували сотні львів’ян та гостей міста.

Урочистості розпочалися 27 серпня 2017 р. офіційним відкриттям “Днів української діаспори” на площі святого Юра біля пам’ятника Андрею Шептицькому. У рамках події виступили Євген Чолій, Президент СКУ, Олег Синютка, голова ЛОДА, Юрій Бобало, ректор Львівської політехніки, Андрій Москаленко, заступник міського голови, Ірина Ключковська, директор МІОКУ та Митрополит Ігор (Возняк).

Відкриваючи святкування з нагоди 50-ліття СКУ, Євген Чолій, Президент Світового Конгресу Українців, сказав: “Ми були послами поневоленої країни після здобуття незалежності України, ми спрямували зусилля для утвердження державності... Наше завдання тепер – побороти російську дезінформацію, яка хоче переконати західний світ у тому, що Україна є неважкою країною. Наше завдання – доносити, що Україна змінюється, реформується, модернізується, йде вперед до ЄС та не буде повертатися до Радянського Союзу під будь-якою назвою. Українська двадцятимільйонна діаспора з вами”.

У своїй промові Олег Синютка, голова Львівської обласної державної адміністрації, зазначив: "Ми гордимся тим, що ми, ті, хто живе в незалежній Україні, маємо кого просити про лобізм та відстоювання інтересів України у всьому світі. Як писав І.Франко: "Нам пора для України жити!" Отже, настав час перемагати! Створімо разом модерну Україну!"

Виступаючи перед учасниками відкриття Юрій Бобало, ректор Львівської політехніки, наголосив: "Працюймо дуже й завзято разом і молимося за те, щоб мир зійшов на нашу благословенну землю та приніс духовне відродження і розвій єдиний, соборний Українській незалежній державі! Слава Україні!"

У вітальному зверненні Ірина Ключковська, директор МІОКУ, зазначила: "Слова вдячності всім і кожному зокрема за те, що тримали наше українське небо в умовах бездержавності, що не розчарувалися, бо розчаруватися і скласти зброю – це сьогодні найбільше зло!"

Відкриття завершилося благословенням Владики Возняка та святковим Богослужінням в Архикате-

дральному Соборі Св. Юра.

Фінальним акордом першого дня святкувань став Гала-вечір у Львівській політехніці, в рамках якого відбулося відкриття виставки "Світовий Конгрес Українців: вчора, сьогодні, завтра", присвяченої 50-річчю заснування СКУ.

У рамках програми "Днів української діаспори", 28 серпня 2017 р. у Львівській політехніці відбувалася Міжнародна конференція "СКУ в 50 років і далі: європейський контекст". З вітальними словами до присутніх звернулися: Іванна Климпуш-Цинцадзе, віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України, Павло Хобзей, заступник Міністра освіти і науки України, Олег Синютка, голова Львівської обласної державної адміністрації, Андрій Москаленко, заступник міського голови Львова, Євген Чолій, президент СКУ, Юрій Бобало, ректор Національного університету "Львівська політехніка".

Після пленарної сесії, на якій виступили з доповідями Євген Чолій та Іванна Климпуш-Цинцадзе, учасники конференції продовжили робо-

ту в чотирьох секціях: "Посилення українських громад у формуванні громадської думки в країна проживання" (модерувала Ярослав Хортяні, перший заступник президента СКУ та голова Європейського Конгресу Українців), "Українська освіта як чинник збереження національної ідентичності за кордоном" (модерувала Оксана Винницька-Юсипович, голова Світової Координаційної Виховно-Освітньої Ради при СКУ та Почесний консул Канади в Україні), "Просування іміджу нової України у світі" (модерувала Ірина Мицак, голова Світової комісії з відзначення 50-ліття СКУ та голова Світової ради засобів масової інформації при СКУ) та "Захист людських прав: гуманітарні виклики перед Україною" (модерував Петро Штик, третій заступник президента СКУ та голова Світової комісії людських і громадянських прав при СКУ)

Конференція завершилася пленарною сесією "Напрямі діяльності СКУ на наступні 50 років", на якій було підведено підсумки роботи секційних засідань, та презентацією видання Архiepархіальних Відомостей про "Українсько-польське примирення в документах ієрархії та священства".

Учасники конференції з-за кордону продовжили спілкування на прийнятті на запрошення Голови Львівської обласної державної адміністрації, яке відбулося у кав'ярні "Італійський дворик".

29 серпня за програмою "Днів української діаспори у Львові" було днем відкритих заходів з нагоди святкування 50-ліття заснування СКУ. Відбулися урочистості:

акція "Шана героям" в державному історико-культурному музеї-заповіднику "Личаківський цвинтар";

акція "Українці разом - майбутнє за нами" в "Саду світового українства", що знаходиться на території Музею народної архітектури та побуту "Шевченківський гай"; покладання квітів до пам'ятника Тарасові Шевченку;

відкриття виставки "Українські художники діаспори у збірках Національного музею у Львові".

Завершилися "Дні української діаспори у Львові" урочистою академією з нагоди 50-ліття СКУ в Львівському національному академічному театрі опери та балету імені Соломії Крушельницької.

Андрій Яців

Delegacija Ukrajinske zajednice RH sudjelovala na obilježavanju 50. obljetnice Svjetskog kongresa Ukrajinaca u Ljvivu

● Delegacija Ukrajinske zajednice RH: Slavko Burda, Nikola Zastrižni, Svitlana Repina, Mihajlo Semenjuk

Delegacija Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske sudjelovala je u Ukrajini na proslavi 50. godišnice Svjetskog kongresa Ukrajinaca koja se od 27. do 29. kolovoza 2017. godine održala u drevnom Ljvivu (Lavovu) pod nazivom "Dani ukrajinske dijasporu u Lavovu". U okviru proslave održana je i Međunarodna konferencija "Svjetski kongres Ukrajinaca u 50. godina i dalje: europski kontekst".

Na konferenciji je sudjelovalo 400 delegata iz 40 zemalja svijeta. Na manifestaciji "Dani ukrajinske dijasporu u Lavovu" delegaciju Ukrajinske zajednice RH predstavljali su Mihajlo Semenjuk, predsjednik, Slavko Burda, zamjenik predsjednika, Svitlana Repina i Nikola Zastrižni, članovi Predsjedništva Ukrajinske zajednice RH.

Proslava je počela 27. kolovoza 2017. godine u 17,00 sati svečanim otvorenjem "Dana ukrajinske dijasporu u Lavovu" na Trgu svetoga Jurija, kod spomenika metropolitu Andriju Septickom. Mnogobrojnim sudionicima, gostima i uzvanicima prigodnim pozdravnim riječima obratili su se Eugen Colij, predsjednik Svjetskog kongresa Ukrajinaca, Oleg Synjutka, predsjednik Ljvivske oblasne državne administracije, Jurij Bobalo, rektor sveučilišta "Ljivska politehnika", Andrij Moskalenko, zamjenik predsjednika Gradske uprave Ljviva, Iryna Kljuckovska, direktorica Međunarodnog instituta prosvjete i kulture te veza s dijasporom i metropolit Igor Voznjak. Svečano otvorenje se završilo blagoslovom biskupa Igora Voznjaka te svečanom arhijerejskom misom u Arhikatedralno, Soboru (katedrali) svetoga Jurija.

Prvi dan manifestacije završio je u prostoru Nacionalnog sveučilišta "Ljivska politehnika" otvaranjem izložbe "Svjetski kongres Ukrajinaca: jučer, danas, sutra" koja je bila posvećena 50. obljetnici od osnutka Svjetskoga kongresa Ukrajinaca. Uz svečani koncert ljivskih umjetnika za sve sudionike, goste i uzvanike održano je druženje uz prigodni domjenak.

Drugoga dana, 28. kolovoza 2017. godine u prepunoj dvorani "Ljvivske politehni-

ke" održana je Međunarodna konferencija "Svjetski kongres Ukrajinaca u 50. godina i dalje: europski kontekst". Na početku plenarne sjednice konferencije svim sudionicima konferencije pozdravne riječi uputili su Ivana Klympus-Cincadze, vicepremier Ukrajine i ministrica europskih i euroatlantskih integracija Ukrajine, Pavle Hobež, zamjenik ministra prosvjete i znanosti Ukrajine, Oleg Syntjuka, predsjednik Ljvivske oblasne državne administracije, Andrij Moskalenko, zamjenik predsjednika Gradske uprave Ljviva, Eugen Colij, predsjednik Svjetskog kongresa Ukrajinaca, Jurij Bobalo, rektor Nacionalnog sveučilišta "Ljivska politehnika".

Nakon plenarne sjednice na kojoj su izlagali Eugen Colij i Ivana Klympus-Cincadze, sudionici konferencije su nastavili rad u četiri radne skupine:

1. "Jačanje ukrajinskih organizacija u formiranju društvene svijesti u zemljama nastanjenja",
2. "Ukrajinska prosvjeta kao jamstvo očuvanja nacionalnog identiteta u emigraciji",
3. "Širenje i popularizacija imidža Ukrajine u svijetu",
4. "Zaštita ljudskih prava: humanitarni izazovi nad Ukrajinom".

Međunarodna konferencija završila je svoj rad plenarnom sjednicom "Smjernice djelatnosti Svjetskog kongresa Ukrajinaca u sljedećih 50. godina" na kojoj su izdvojeni i usuglašeni zaključci s održanih radionica, a ujedno je i predstavljena knjiga (novo izdanje) arhiepiskopskih saznanja o "Ukrajinsko-poljskom primirju u dokumentima duhovništva, irarhije, crkvenih poglavara i svećenstva. Istoga dana je na poziv Olega Syntjuka, predsjednika Ljvivske oblasne državne administracije u restoranu "Talijanski dvorac" za sve sudionike održano druženje uz prigodni domjenak.

29. kolovoza 2017. godine nastavilo se s ostvarivanjem programa proslave "Dani ukrajinske dijasporu u Ljvivu". U jutarnjim satima održana je svečanost "Počast hero-

jima" kada su sudionici posjetili Državni povijesni kulturni muzej na Lečakivskom groblju. Sama ceremonija s polaganjem cvijeća i paljenjem svijeća održavala se na nekoliko mjesta, prvo na Aleji velikana, pa kod groba i spomenika Ivanu Franku i na kraju u Aleji velikana i heroja, zaslužnih sinova i kćeri Ukrajine koji su kroz stoljeće dali svoje živote na oltar Domovine za nezavisnost Ukrajine. Posebnu tugu, ne skrivajući suze, izrazili su svi sudionici odajući počast palim mladim vojnicima u ovom najnovijem nametnutom ratu od strane ruskog agresora i Pete kolone te izražavajući sućut majkama, suprugama, djeci i rodbini poginulih i palih boraca vojnika oružanih snaga Ukrajine.

Nakon odavanja počasti palim herojima Ukrajine na Lečakivskom groblju u Muzeju narodne arhitekture i nastanjenja u "Sevčenkivskom haju" im. Klimentija Septickog održana je svečanost "Ukrajinci zajedno - budućnost je s nama". Ukrajinska delegacija iz Hrvatske na stablo jabuke Hrvatske u "Vrtu svjetskog ukrajinstva" povezala je jednu hrvatsko-ukrajinsku vrpču sa hrvatsko-ukrajinskim obilježjima, a drugu je vrpču povezala sa svim drugim sudionicima na zajedničko stablo jabuke Svjetskog kongresa Ukrajinaca.

Istoga dana sudionici su položili cvijeće kod spomenika Tarasu Ševčenku, a nakon toga sudjelovali su na otvorenju izložbe "Ukrajinski slikari dijasporu u zbirkama Nacionalnog muzeja u Ljvivu".

Manifestacija "Dani ukrajinske dijasporu u Lavovu" završena je u Ljvivskom Nacionalnom akademskom teatru opere i baleta imena Solomeje Krušelnycke, svečanom akademijom u prigodi 50. godišnice Svjetskog kongresa Ukrajinaca.

Ostvarenje svih sadržajnih i kvalitetno bogatih programa svečane trodnevne proslave "Dani ukrajinske dijasporu u Lavovu" u prigodi 50. godina Svjetskog kongresa Ukrajinaca pomoglo je više organizatora od kojih treba spomenuti Međunarodni institut prosvjete i kulture te veza sa dijasporom koji djeluje i sastavni je dio Nacionalnog sveučilišta "Ljivska politehnika". Pored njih glavnim organizatorima i suorganizatorima uspješno provedenog povijesnog događanja u Ljvivu i Ukrajini u prigodi 50. obljetnice Svjetskog kongresa Ukrajinaca treba zahvaliti Ljvivskoj oblasnoj (županijskoj) državnoj administraciji, Gradskoj upravi Ljviva, Ljvivskoj arhiepiskopiji Ukrajinske grko-katoličke crkve, Ljvivskom Nacionalnom akademskom teatru opere i baleta im. Solomije Kruscelnycke, Muzeju nacionalne arhitekture i nastanjenja "Sevčenkivski haj" imena Klimentija Septickog i Nacionalnoj akademiji kopnene vojske imena Petra Sagajdačnoga.

Slavko Burda

Središnja manifestacija nacionalnih manjina u RH "Lipovljanski susreti 2017."

● Predsjednik Savjeta za nacionalne manjine RH, Aleksandar Tolnauer

● Počasni gosti kod štanda KPD Ukrajinaca "Karpati" - Ljipovljani

Ove godine, po osmi puta nakon Domovinskog rata kada je prekinuta ova manifestacija, održani su "Lipovljanski susreti" kao najveća kulturna manjinska manifestacija u Republici Hrvatskoj, u vremenu od 25. do 27. kolovoza 2017. godine u Lipovljanima.

Budući ove godine Ukrajina nije bila zemlja partner, pripadnici Kulturno-prosvjetnog društva Ukrajinaca "Karpati" iz Lipovljana imali su manje zadataka, koje su uspješno izvršili. Predsjednik Udruge Ivan Semenjuk je bio član organizacijskog odbora Lipovljanskih susreta, te je u tom smislu sudjelovao u kompletnoj organizaciji manifestacije, kao i u njevoj promidžbi na HRT-u za manjinske emisije "Prizma" i radio emisije za ma-

njine na HR-1.

Za vrijeme održavanja manifestacije bio je u organizaciji i provođenju Okruglog stola na temu "Zaštita manjina i uloga medija u demokratizaciji hrvatskog društva", voditelj mimohoda sudionika kulturno-umjetničkog programa u kojem su nastupili MPZ "Lira" i KUD "Lipa" iz Lipovljana, KUD "Jankovci" iz Starih Jankovaca, ČB Ivanovo Selo, MS Rijeka, SKD "Prosvjeta" Garešnica, MKD "Braća Miladinovci" iz Osijeka, ženski vokalni ansambl SiDone iz Kutine, BKUD "Nur" iz Siska te Zajednica Talijana iz Umaga.

Pripadnice pjevačke skupine "Karpati" su, kao i svake dosadašnje godine, pripremile štand u centralnom parku, na

koji su izložile ukrajinske nošnje i jela, a tu su zastali mnogi gosti i uzvanici, kušali ukrajinska jela pa se mnogi i slikali za uspomenu.

Manifestacija je održana pod visokim pokroviteljstvom predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar-Kitarović čiji je izaslanik bio Sisačko-moslavački župan Ivo Žinić, te uz prisustvo značajnog pokrovitelja gradonačelnika Grada Zagreba Milana Bandića, kao i predsjednika Savjeta za nacionalne manjine Vlade RH Aleksandra Tolnauera i niza drugih uvaženih gostiju.

Kulturno-umjetnički program na centralnoj pozornici vodio je svima poznati voditelj Branko Uvodić.

Ivan Semenjuk

U Zagrebu održan festival "Svijet na tanjuru"

● Zbor KPD Ukrajinaca "Karpati" - Ljipovljani

● Dječja plesna skupina KPD Ukrajinaca "Karpati" - Ljipovljani

U Zagrebu, na Trgu Europe od 31. kolovoza do 10. rujna 2017. godine, u organizaciji Grada Zagreba održan je festival "Svijet na tanjuru". Tih dana bili su izloženi i ponuđeni specijaliteti pojedinih država svijeta, a svaki dan je jedna od nacionalnih manjina organizirala i kulturni nastup.

Ukrajinsku kuhinju je 8. rujna, na Dan Ukrajine promovirala specijalizirana tr-

govina ukrajinskih jela i pića "Boršč" iz Zagreba, a toga dana je održan i kulturni nastup pripadnika ukrajinske nacionalne manjine.

Program je počeo radionicom izrade specifičnih ukrajinskih vezova i nošnji, da bi se nastavio nastupom ukrajinskih kulturnih udruga iz Hrvatske. Festival su podržali Veleposlanstvo Ukrajine u RH i počasni konzul Ukrajine Nikola Turčić

te Ukrajinska Zajednica RH.

Ukrajinsku pjesmu i ples predstavili su predstavnici Ukrajinske zajednice RH članovi KPD Ukrajinaca "Karpati" iz Lipovljana i članovi UKPD "Ivan Franko" iz Vukovara, također članovi Hrvatsko-ukrajinskog prijateljstva iz Lipika te vokalni duo "Maljve" iz Zagreba.

Ivan Semenjuk

U Zagrebu tiskana knjiga "Kozачki ratovi za nezavisnost"

Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo "Kobzar" iz Zagreba u suradnji s Hrvatsko-ukrajinskim društvom tiskalo je u srpnju novo

izdanje iz ukrajinske povijesti s naslovom "Kozачki ratovi za nezavisnost". Urednici Aleksandra M. Litre i Miroslav Kirinčić potrudili su se novim autorskim uratkom Sergeja Burde pojasniti srednjovjekovno podrijetlo kozачkog pokreta. Knjiga na gotovo stotinjak stranica i s desetak fotografija koncizno opisuje ulogu najstarijih kozачkih poglavara i njihov neposredan doprinos u stvaranju ukrajinske državnosti i društva. Autor navodi kako su ukrajinske višivanke s antičkim motivima, skitske šaljare, keltske pletenice te skandinavski, starogrčki i staroslavenski običaji odredili kozачke ljude, koji su kršćanske vrijednosti u konačnici prenijeli gotovo cijelom istočnom Europom i sjevernom Azijom. Kozaci su do danas ostali jedan od temeljnih elemenata ukrajinske, ali i ruske te nešto manje poljske kulture. Kozачka kultura se vidjela na brojnim europskim dvorovima, o njima se pisalo i skladalo. Najstarije kozачke epske pjesme "dume" i sve ostale poznate kozачke pjesme prenosile su se naraštajima

na ukrajinskom jeziku, a kao takve su se nešto kasnije dugo pjevušile i među Rusima, Poljacima, i drugim narodima koji su s njima dolazili u doticaj. Autor time ukratko pojašnjava koliko je ukrajinska kozачka kultura bitna za europsku i svjetsku kulturu općenito.

U knjizi je opisan osnovni tijek kozачkih zbivanja na prostoru Rusi-Ukrajine između 14. i 18. stoljeća kada se intenzivno formira narodni Zaporožski pokret, stečevina starokijevske ratničke kulture i pretača svih drugih kozачkih pokreta u golemom multikulturalnom Ruskom Imperiju.

Ovaj povijesni oslobodilački pokret je za Ukrajinke bio posebno važan jer je potvrdio snažnu vezu sa staroukrajinskom državom Kijevskom Rusi te posredno pružio uporište da se novim narodnim preporodom 1917. stvori Ukrajinska Narodna Republika za koju u 2017. obilježavamo 100-tu godinu od osnutka.

Sergej Burda

U Lipovljanima predstavljena knjiga "Lipovljani kojih više nema"

Organizaciji Turističke zajednice Općine Lipovljani, ogranka Matice hrvatske Novska i KPD Ukrajinaca "Karpata" - Lipovljani, dana 23. prosinca 2017. godine u Narodnoj knjižnici i čitaonici Lipovljani održana je promocija knjige "Lipovljani kojih više nema", autora Romana Myza i Nikole Zemana.

Kao što je poznato, Roman Myz je bio dugogodišnji stanovnik Lipovljana gdje je živio od 1933. do 1968. godine, a dugi niz godina bio i grkokatolički župnik u crkvi Bezgrešnog začetca svete Ane u Lipovljanima. Za vrijeme

svoga života u Lipovljanima zavolio je ovaj kraj te mnogo pisao o tome. Između ostalih zapisa i djela, napisao je takozvane "medaljone", zapise o Lipovljanima, koji do sada nisu bili nigdje objavljeni. Sretnom okolnošću, došlo se do ovih zapisa, koje je potom obradio i u dogovoru s Romanom Myzom pripremio za tisak Nikola Zeman, uz svesrdnu pomoć TZ Lipovljani, ogranka Matice hrvatske Novska i "Karpata" - Lipovljani.

Na početku promocije, pjevačka skupina "Karpata" otpjevala je pjesmu "Lipovljanska lipa stara" autora Zlat-

ka Knjižeka, koja se nalazi u knjizi i predstavlja simbol Lipovljana kojih više nema. Uslijedilo je zanimljivo predstavljanje knjige u izvedbi urednika prof. Franje Horvata, da bi potom i Nikola Zeman dopunio promociju svojim zapažanjima.

Za kraj, pjesmu Miroslava Horvata "Lipovljani moji dragi" koja simbolizira Lipovljane, otpjevale su Mirela Zeman i Irena Mutić, uz pratnju autorovog unuka Manuela Zemana na harmonici.

Ivan Semenjuk

Radni posjet Marina Strmote u Ukrajinu

● Igor Ždanov i Marin Strmota nakon uspješnog sastanka

Na poziv predsjednika Svjetskoga kongresa ukrajinskih organizacija mladih "SKUMO" Miroslava Hočaka, 21. kolovoza 2017. godine doputovao je u ukrajinski grad Dnipro državni tajnik Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku Hrvatske Marin Strmota, koji je sudjelovao u održavanju VII. foruma mladih ukrajinske dijaspe "Dnipro 2017".

Toga dana državni tajnik posjetio je Muzej ATO (Antiterorističke operacije) u Dnipru, gdje je nemoguće biti suzdržan jer jako podsjeća na Memorijalni centar "Ovčara" u Vukovaru. Ne osvrćući se na to da je u Ukrajini još uvijek rat, muzej je tako uređen da, ako ga usporedimo s "Ovčarom", i sami Hrvati mogu mu pozavidjeti.

Državni tajnik Strmota posjetio je tematska zasjedanja Foruma, a na jednome od njih ("Razvoj politike mladih u dijas-

pori kroz dijalog suradnje s Ukrajinom") pročitao je referat o hrvatsko-ukrajinskoj suradnji u djelokrugu mladih.

Za vrijeme ovoga radnog posjeta, državni tajnik Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku Marin Strmota susreo se 22. kolovoza 2017. i sa ministrom mladeži i sporta Ukrajine Igorom Ždanovim.

Ukrajinski Ministar Ždanov zahvalio se državnome tajniku Republike Hrvatske i predstavnicima ukrajinske mladeži Hrvatske (Davoru Lagudzi i Iryni Seme-njuk) za podršku i sudjelovanje na Forumu mladih ukrajinske dijaspe "Dnipro 2017".

Marin Strmota i Igor Ždanov razgovarali su o prioritarnim pitanjima dviju država vezanih za razvoj obostrane suradnje u interesu mladih, i to: razmjena iskustava, podrška rada nevladinih udruga mladih, aktiviranju mladih u javni život, razvoju mreže centara mladih, realizaciji obrazovnih programa za rad u djelokrugu mladih, uspostavljanju novih mehanizama mobilnosti mladih i slično.

Podsjećamo da su Republika Hrvatska i Ukrajina u lipnju ove godine potpisale Memorandum o suradnji u interesu mladih. Inicijativa je nastala u travnju 2016. godine za vrijeme sastanka između predstavnika Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku RH te ukrajinskog izaslanstva kojeg su činili Oleksandr Yarema, prvi zamjenik ministra mladeži i sporta Ukrajine, Oleksandr Levčenko, bivši veleposlanik Ukrajine u RH te Yuriy Lysenko, bivši savjetnik

veleposlanika Ukrajine u RH. Cilj Memoranduma je promicanje razvoja prijateljskih veza između organizacija mladih Ukrajine i Hrvatske, osobito putem organiziranja raznih sastanaka, razmjena i drugih oblika produbljivanja suradnje putem tijela javne vlasti nadležnih za donošenje i provedbu politike za mlade.

Igor Ždanov je izjavio da je Ukrajina zainteresirana za izučavanje iskustva Hrvatske po pitanju rada centara mladih te obrazovnih programa za rad u interesu mladih. Predložio je mogućnost posjete ukrajinske delegacije Hrvatskoj 2018. godine koju bi činili predstavnici centara mladih, maturanata programa "Omladinski radnik" (ukr. "Молодіжний працівник") te stručnjaka za razmjenu iskustava i uspostavu direktnih kontakata.

Osim toga, ministar je naglasio da je za Ukrajinu vrlo bitno i korisno iskustvo Republike Hrvatske vezano za reintegraciju okupiranih teritorija, rad sa stanovništvom iz istog, uključivanje međunarodne pomoći za obnovu sustava socijalne politike te infrastrukture.

Državni tajnik Marin Strmota je izjavio da u takvim procesima veliku ulogu imaju upravo mladi te da će Ukrajinci trebati puno raditi s mladim Ukrajincima koji su se prisilno našli pod okupacijom. Ne osvrćući se na tešku situaciju koja je pala na leđa ukrajinskoj mladeži, Strmota je uvjeren da će ona uspjeti izgraditi jaku Ukrajinu, u kojoj ukrajinsku mladež nitko neće moći pobijediti.

Davor Lagudza

Робоча поїздка Маріна Стрмоти в Україну

● Марія Карчевич, Олександр Пшеничников, Олександр Ярема, Ірина Семенюк, Ігор Жданов, Марін Стрмота та Давор Лагудза

Na запрошення голови Світового конгресу українських молодіжних організацій (СКУМО) Мiroслава Го́чака 21 серпня 2017 року до Дніпра приїхав Державний секретар Міністерства демографії, сім'ї, молоді та соціальної

політики Хорватії Марін Стрмота, який взяв участь у проведенні VII-го Форуму української молоді діаспори "Дніпро 2017".

Того ж дня Держсекретар мав можливість відвідати Музей АТО в Дніпрі, де не можна залишитись байдужим,

оскільки він нагадує Меморіальний центр "Овчара" у Вуковару. Незважаючи на те, що в Україні ще триває війна, музей так обладнаний, що самі хорвати можуть "позаздрити", якщо порівнювати Музей АТО та "Овчару".

Держсекретар Стрмота відвідав тематичні сесії Форуму, а на одній з них ("Розвиток молодіжної політики в діаспорі у діалозі співпраці з Україною") прочитав доповідь про хорватсько-українську співпрацю у сфері молоді.

Під час цієї робочої поїздки Державний секретар Міністерства демографії, сім'ї, молоді та соціальної політики Марін Стрмота зустрівся 22 серпня 2017 року і з Міністром молоді та спорту України Ігорем Ждановим.

Міністр Жданов подякував Державному секретарю Республіки Хорватія та представникам української молоді з Хорватії за готовність взяти участь

у Форумі української молоді діаспори “Дніпро 2017”.

Марін Стрмота та Ігор Жданов наголосили на пріоритетних для двох країн питаннях розвитку двостороннього співробітництва в молодіжній сфері. Зокрема, це обмін досвідом підтримки діяльності громадських молодіжних організацій; залучення молоді до активного громадського життя; розвиток мережі молодіжних центрів; реалізація програм навчання для молодіжних працівників; запровадження нових механізмів мобільності молоді тощо.

Нагадуємо, що у червні цього року між Республікою Хорватія та Україною підписано Меморандум про співпрацю у сфері молоді. Ініціатива з'явилася у квітні 2016 року під час зустрічі Міністерства демографії, сім'ї, молоді та соціальної політики Респу-

бліки Хорватія та української делегації у складі Олександра Яреми, першого заступника Міністра молоді та спорту України, Олександра Леченка, колишнього посла України в Республіці Хорватія та Юрія Лисенка, колишнього радника Посольства України в Хорватії. Мета Меморандуму полягає у просуванні розвитку дружніх стосунків між молодіжними організаціями Хорватії та України шляхом організації різних сесій, обмінів та різних видів співпраці.

Ігор Жданов заявив, що Україна зацікавлена у вивченні досвіду Хорватії в питанні діяльності молодіжних центрів та навчання молодіжних працівників. Запропонував можливість здійснення у 2018 році навчального візиту до Хорватії української делегації у складі представників молодіжних центрів, випускників програми “Мо-

лодіжний працівник” та експертів для обміну досвідом та налагодження прямих контактів.

Окрім того, Міністр наголосив, що для України також є корисним і досвід Хорватії щодо реінтеграції окупованих територій, робота з населенням, залучення міжнародної допомоги для відновлення системи соціального забезпечення та інфраструктури.

Державний секретар Марін Стрмота заявив, що в цих процесах велику роль відіграє саме молодь та що українцям доведеться плідно працювати із молодими українцями, які вимушено опинилися під окупацією. Не зважаючи на важкі випробування, які випали на долю української молоді, Стрмота впевнений, що вони зможуть збудувати сильну Україну, в якій українську молодь ніщо не зможе подолати.

Давор Лагудза

Форум української молоді діаспори “Дніпро 2017”

● Із самого серця Дніпра діаспора привітала Україну з Днем Незалежності

Цього року українська молодь з усього світу зібралася на VII-му Форумі української молоді діаспори “Дніпро 2017”, який проходив у місті Дніпро з 21-26 серпня 2017 року. Організаторами цього річного Форуму були Світовий конгрес українських молодіжних організацій “СКУМО”, Міністерство молоді та спорту України, Дніпропетровська обласна державна адміністрація, Дніпропетровська обласна рада, Дніпровська міська рада, МФО “Співпраця: Україна-діаспора”, “Світове українство”, “Промінь Україна”, журнал “Бізнес WOMAN”.

Треба наголосити, що впродовж тижня частина учасників, які приїхали раніше, на запрошення народного депутата Дмитра Лубінця були в зоні АТО, на самій передовій і побачили

жах війни своїми очима, передали гуманітарну допомогу військовим, побутову техніку та подарунки діткам тощо.

У понеділок 21 серпня розпочався сам Форум. Тут зібралася молодь з різних куточків світу: Великобританія, Грузія, Естонія, Іспанія, Італія, Литва, Молдова, Німеччина, Польща, Російська Федерація, Румунія, Сербія, Словаччина, Угорщина, Хорватія, Чехія тощо. Українську молодь Хорватії та Українську громаду РХ представляли активні її члени – Ірина Семенюк та Давор Лагудза.

Підтримати молодь приїхало багато дипломатів та високопосадовців з різних країн світу та України: представник української громади в Угорському парламенті та перший заступник голови СКУ – Ярослава Хортяні;

державний секретар Міністерства демографії, сім'ї, молоді та соціальної політики Республіки Хорватія – Марін Стрмота; послы Афганістану, Македонії та Сербії; президент “Іспансько-української торгової палати для розвитку” – Михайло Петруняк; заступник голови СКУ – Валерій Семененко; міністр молоді та спорту України – Ігор Жданов; заступник міністра молоді та спорту України – Олександр Ярема; голова МФУ “Співпраця: Україна-діаспора” – Дмитро Лубінець; народний депутат ВРУ – Олег Барна; віце-президент ІСС – Тарас Демкура; віце-президент ТПП – Валерій Король; голова асамблеї національностей України – Ровшан Тагієв та інші.

Тиждень Форуму дав можливість побачити красу Дніпровщини з різ-

● Майстер-клас з Петриківського розпису

● Ірина Семенюк та Давор Лагудза з Держсекретарем РХ Маріном Стрмотою

них її сторін. Оскільки цьогорічний Форум української молоді діаспори “Дніпро 2017” пройшов на найвищому професійному рівні, треба згадати цікаві повчальні та пізнавальні тематичні сесії: “Залучення інвестицій та сприяння бізнесу в Україні за допомогою закордонного українства”, “Світове українство в євроінтеграційних процесах та міжнародній дипломатії”, “Просування інформаційного змісту з діаспори в Україну і навпаки”, “Розвиток молодіжної політики в діаспорі у діалозі співпраці з Україною”, “Культурна різноманітність проти національної ідентичності: чи є підстави для протиставлення”.

Одною із найголовніших подій Форуму “Дніпро 2017” був “Ярмарок організацій”, де 37 молодіжних організацій презентували на великій сцені свою діяльність та відкритість у співпраці, а по завершенні 28 організацій з різних країн світу та України разом із

головою МФО “Співпраця: Україна-діаспора” Дмитром Лубінцем підписало одну угоду про співпрацю та реалізацію спільних проєктів, інформування діяльності та формування позитивного іміджу України у світі, що додало сили і впевненості кожному за наше майбутнє.

Хочеться ще згадати і унікальні заходи, які відбулися під час Форуму. Зібравши усіх учасників до купи та об'єднавши свої сили й знання, українська молодь світу зробила: рекорд України синьо-жовтого прапора довжиною 23 метри, розписаного петриківським розписом; підведення підсумків міжнародного флешмобу “Тризуб – це Україна”; он-лайн привітання тридцятьма мовами світу на головній сцені Дніпра усіх українців з Днем незалежності України; майстер-клас петриківського розпису; майстер-класи з українського народного танцю та співу, які проводили

учасники Форуму з Хорватії – Ірина Семенюк та Давор Лагудза та ще багато чого цікавого й позитивного для молоді, що залишиться їм у пам'яті на все життя.

Роблячи підсумок нашої участі у цьому Форумі, як представники української молоді в Хорватії, вважаємо за потрібне і закликаємо всіх охочих допомогти нам відкрити українську молодіжну організацію в Хорватії, яка б дала нам права голосу на річних зборах СКУМО, права офіційної співпраці з молодіжними організаціями українців з інших країн світу, можливість розробки різних спільних проєктів на благо України та для презентації української культури не тільки в Хорватії, а й у світі. В нас бажання є! Лишається тільки підтримати нас хоча морально. Бо не дарма кажуть, що “після нас, світ лишається молоді”.

Давор Лагудза

У Львові відбувся Міжнародний фестиваль українського танцю й культури

● Ірина та Ігор Семенюки із сертифікатами фестивалю

У Львові з 12-14 серпня проходив II-й Міжнародний фестиваль українського танцю й культури, в організації компанії “Cobblestone Freeway” (Канада),

спільноти “Ukrainian Dance World” (Канада), “Nadiya Art Agency” (Канада) й компанії “Чудо-Тур” (Україна).

Метою цього фестивалю українського танцю й культури – презен-

тація усього розмаїття українського танцю, музики й пісні з усіх куточків світу, де проживають українці. Цьогоріч виступили колективи з Канади, США, Аргентини, Великобританії, Хорватії та України.

У фестивалі взяли участь такі колективи: “Pavlychenko Folklorique Ensemble” (Саскатун, Канада), “Shumka School of Dance” (Едмонтон, Канада), “Troynada Ukrainian Dance Ensemble” (Селькірк, Канада), “Sopilka School of Ukrainian Dance” (Бінніпег, Канада), “Barvinok Ukrainian Dance Ensemble’s” (Торонто, Канада), “Cheremosh Ukrainian Dance Ensemble” (Міннеаполіс, США), “Asociacion Ucrainiana De Cultura Prosvita” (Аргентина), “Volva Ukrainian Male Voice Choir” (Манчестер, Великобританія), “Duo Semenjuk” (Славонський Брод, Хорватія), “Державний академічний

• "Duo Semenjuk" na centralnij ploči Ljvova

Волинський народний хор" (Луцьк, Україна) та Театр-студія "Гердан" (Чернівці, Україна).

На офіційному відкритті фестивалю учасники мали можливість насолоди-

жуватися концертною програмою, яку для них підготував Державний академічний Волинський народний хор, балетмейстри та хореографи якого читали лекції та проводили практичні заняття з балету та українського народного танцю, фокусуючись переважно на волинських народних танцях.

Увечері другого дня фестивалю, після лекцій та практичних занять, які проводилися у першій половині дня, відбувся концерт вищезгаданих колективів на центральній площі міста Львова, а третього дня – в Музеї народної архітектури та побуту України "Шевченківський гай". Там учасники мали можливість показати львів'янам та гостям міста багатство українського танцю та як то в чужині українці зберігають і плекають свою культуру.

З Хорватії на цьому фестивалі брала участь молода пара (сестра і брат) Ірина та Ігор Семенюки із Славонського Броду, виступаючи від імені власного

дуету "Duo Semenjuk", які старанно самотужки вивчають сольні партії українського народного танцю та балету.

Останній день фестивалю, після гала-концерту у Львівському національному академічному театрі опери та балету імені Соломії Крушельницької, усі учасники отримали сертифікати про участь у фестивалі та проходження курсів з народних танців та балету.

Завдяки ініціативі молодих представників "Duo Semenjuk" ми можемо похвалитися тим, що маємо (нарешті!) у своїй громаді в Хорватії молодих людей, які мають документ, що дає їм можливість навчати наших дітей та молодь українськими народними та народно-сценічними танцями не імпровізуючи.

Сподіваємося, що з наступного року і наші танцювальні колективи з Хорватії також гуртом зможуть взяти участь у цьому фестивалі або ж в подібних проєктах.

Давор Лагузда

Ljetna škola za izučavanje ukrajinskoga jezika 2017.

Jubilej obilježen najnježnijom violinom Ukrajine

Kada nastupe ljetni mjeseci, središnja prosvjetna djelatnost krovne organizacije Ukrajinaca u Hrvatskoj je provođenje Ljetne škole za izučavanje ukrajinskoga jezika i njegovanje kulture za pripadnike ukrajinske nacionalne manjine Republike Hrvatske. Ovo ljeto obilježena je deseta, jubilara Ljetna škola organizirana pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti i obrazovanja uz potporu veleposlanstva Ukrajine u RH i roditelja. I dok većina djece ljetne praznike provodi bez školskih obaveza i učenja, preko stotinu djece podijeljenih u dvije grupe sudjeluju u radu ljetne škole kroz koju se i ove godine pokušao realizirati primarni cilj: očuvanje nacionalnog identiteta ukrajinske nacionalne manjine u Hrvatskoj, razvijanje pozitivnih osjeća-

ja i sklonosti prema vlastitoj nacionalnoj kulturi i podrijetlu kod naših najmlađih.

Prošle godine je organizacija Ljetne škole inovirana novom lokacijom, pa je i ove godine nastavljena uspješna suradnja s odmaralištem Crvenog križa iz Županje u Rogoznici. Prema već poznatoj organizacijskoj podjeli i ove godine je provedena Ljetna škola u dvije grupe, tj. starija i mlađa grupa i to u razdoblju od 14.7.-22.7. (djeca mlađeg uzrasta) i od 22.7. – 30.7. (djeca starijeg uzrasta). Djeca koja su pohađala ljetnu školu došla su iz različitih dijelova Hrvatske, iz mjesta koja su naseljena pripadnicima ukrajinske nacionalne manjine: Petrovaca, Vukovara, Osijeka, Lipovljana, Slavonskog Broda, Kaniže, Zagreba, Splita. Upravo

to prepoznaju i djeca kada kažu da im je posebno zadovoljstvo da se na ljetnoj školi mogu družiti s prijateljima koje nemaju prigodu vidjeti često. Ove godine je na Ljetnoj školi sudjelovao veći broj djece čije su se obitelji prije kraćeg vremena doselile iz Ukrajine, pa je načelo suradničkog učenja bilo prepoznatljivo u svakodnevnom nastavnom radu jer su djeca koja se vještije služe ukrajinskim jezikom pomagala drugoj djeci. Sudjelovalo je 120 djece od čega 67 djece u prvoj skupini, a 53 djece u drugoj skupini.

Ovogodišnja Ljetna škola posvećena je ukrajinskom pjesniku i izdavaču, vlasniku izdavačke kuće A-ba-ba-ha-la-ma-ha te dobitniku Nacionalne nagrade Ukrajine "Taras Ševčenko", Ivanu Malkovyču. On je ujedno i urednik, autor te prevođitelj nekoliko desetaka knjiga za djecu. Tisak Korespondent ističe kako je Ivan Malkovyč manijak posvećen stvaranju ideje "visoko kvalitetne ukrajinske knjige". Ukrajinska pjesnikinja, Lina Kostenko, u recenziji njegove prve zbirke pjesama "Bijeli klaun" naziva ga najnježnijom violinom Ukrajine. Njegove pjesme prevedene su na brojne jezike, a još jedna od odlika njegovog stvaralaštva su i bogate, detaljne ilustracije. Iako je kvaliteta njegovog rada neupitna, ipak Ivan Malkovyč nije toliko poznat široj javnosti. Stoga je jedan od glavnih obrazovnih ciljeva bio upoznati sudionike s umjetničkim radom i kreativnošću ovoga autora koji je i svoj rad najvećim dijelom

● Дипломат і писар Jurij Lisenko

● Predavači Ljetne škole

posvećivao upravo njima.

Sudionici koji već godinama pohađaju ljetnu školu, dobro su upoznati s planom, programom i svakodnevnom organizacijom rada ljetne škole. Sudionici koji prvi puta dolaze na ljetnu školu, vrlo brzo su se prilagodili organizacijskom programu. Svaki dan škola započinje tjelovježbom. Bitan zadatak prije nje je spremanje sobe, čime se kod djece razvija navika održavanja osobnog prostora čistim, briga o svojim stvarima i kolegijalnost zajedničkog boravka. Sudionici imaju i veliku motivaciju jer znaju da se sobe ocjenjuju i da se najurednija soba na kraju i nagrađuje.

Nakon doručka slijedi nastava. Za provođenje nastave bili su zaduženi sljedeći predavači: Davor Lagudza i Darija Pavlešen (ukrajinski jezik i književnost), Tetjana Kočnjeva (voditeljica ljetne škole i predavač jezičnog izražavanja), Olesja Beč (zemljopis i povijest Ukrajine), Irena Semenjuk (glazbena kultura), Ivica Kševi (koreografija), organizacijska pitanja Vlado Karešin. Djeca su podijeljena u četiri skupine (ovisno o njihovom znanju jezika), a nastava se odvija u prijedodnevni satima. Nakon ručka su slijedile provedbe različitih radionica kao što su likovna, kreativna, novinarska, dram-

ska. Da ne bude sve u ozbiljnom tonu, drugi dio poslijepodneva je usmjeren na opuštanje, plivanje, odmaranje, sunčanje, druženje. Vrijeme nakon večere je bilo predviđeno za animacijske večeri i šaroliki program osmišljen od strane nastavnika, a realiziran uz pomoć djece. Program su činile tradicionalne kozačke igre koje su testirale spretnost, brzinu, snagu, preciznost, odvažnost sudionika. Održan je glazbeni kviz "Čovječe, ne ljuti se" ispunjen glazbenim pitanjima i glazbenim zadacima te kviz znanja u kojem su timovi pokazali znanje usvojeno iz područja geografije, povijesti i jezika kroz zanimljive i natjecateljske aktivnosti. Ono što je ovu ljetnu školu obilježilo je i posjet ukrajinskog diplomata i slavišta, Jurija Lisenka.

"Znate li što je to krmačka, šimpanzko, jezavac, jabukva?" - igrajući se hrvatskim jezikom kao materinskim, ukrajinski je diplomat Jurij Lisenko zajedno sa svojom kćeri Darijom, dok je ona još bila djevojčica, potezom pera stvorio nove životinje i nove riječi, u zbirci pjesama za djecu "Ide svašta!", pa je krmačka, pogađate, nastala od krmače i mačke, a ima tu i antilopanteru i štakornjača, buha koje se smiju i sprdaju sa svačim "buha-buha-buha-ha". Predstavljanjem svog književnog

opusa, autor je sve nasmijao te zagolicao dječju maštu zanimljivim usporedbama, doskočicama, stvaranjem novih riječi, pjesničkim izazovima prepoznatim u njegovim pjesmama, te je svojom kreativnošću potaknuo i djelić kreativnosti učenika.

U jednoj opuštenijoj atmosferi, održano je i ljetno kino edukativnog karaktera. Stariji učenici su gledali dokumentarni film "Battle for Černobil", a mlađi sudionici su gledali animirane crtane na ukrajinskom jeziku.

Kako se ljetna škola privodi kraju, odvija se i sve više proba, uvježbavanja kako bi djeca na književnoj večeri, kao i završnoj priredbi pokazali što više naučenog. Program književnih večeri i završnih koncerata objedinjavao je sve ono što su učenici imali prigodu naučiti prethodnih dana: od plesa, pjesama, recitacija, glume... Među gledateljima su se ove godine našli i roditelji u većem broju. U razgovorima nakon nastupa, roditelji su iskazali zadovoljstvo prezentiranim, pa je i to jedan od pokazatelja uspjeha provedbe još jedne ljetne škole. Međutim, najveći i najiskreniji kritičari su djeca za koju je ova ljetna škola upravo i namijenjena.

Olesja Beč

Літня школа української мови та культури 2017

У маленькому містечку Порозніца в період від 14 до 22 липня 2017 року проведено десятку ювілейну Літню школу української мови та культури, в організації Української громади Республіки Хорватія, а за фінансової підтримки Міністерства освіти, науки та спорту Республіки Хорватія.

Те що літня школа є одним із значущих проєктів Української громади РХ свідчить її мета - збереження національної ідентичності українців у Хорватії через патріотичне виховання дітей, бо без дітей немає народу.

Цьогоріч молодшу групу Літньої школи відвідало 67 дітей віком від 7 до 13 років з різних місцевостей Хорватії: Петрівці, Вуковар, Осієк, Липовляни, Канижа, Шумече, Славонський Брод, Загреб, Спліт.

Літня школа була присвячена сучасному українському поетові, видавцеві, редакторові, авторові та перекладачеві кількох десятків книжок, лауреатові Національної премії України імені Тараса Шевченка - Іванові Малковичу.

У першій половині дня діти відвідували уроки з таких дисциплін: українська мова та література (викладачі:

Дарія Павлешен та Давор Лагудза), мовлення (Тетяна Кочнева), історія та географія України (Олеся Бич), українська музична культура (Ірина Семєнлюк) та хореографія (Івіца Кшеві). У другій половині дня учні були задіяні в різних гуртках: рукоділля, юні журналісти, театральний гурток, малювання тощо. У вечірній час були проведені розваги: музична вікторина, козацькі забави, вікторина «Що? Де? Коли?», літній кінотеатр, літературні вечори тощо.

Щодо літературних вечорів, треба наголосити, що цього року вчителі української мови і літератури Дарія

Павлешен та Давор Лагудза вперше в довголітній історії літніх шкіл підготували брошуру з української літератури, присвячену Івану Малковичу. Видруковану брошуру з віршами та казками Малковича українською і

хорватською мовами діти отримали на згадку і зможуть читати вдома.

Літературний вечір пройшов під гаслом «Найніжніша скрипка України». Діти читали вірші Малковича

українською мовою та у перекладі на хорватську. Наймолодші учасники школи продемонстрували іншим віршовану Абетку, заспівали пісні на вірші Малковича тощо.

Але найбільшою радістю для дітей були відвідини колишнього радника Посла України в Республіці Хорватія, сучасного українського та хорватського поета, славіста Юрія Лисенка (псевдо - Юрко Позаяк). Юрій Лисенко презентував свою збірку віршів хорватською мовою «Ide svašta», наповнену гумором та позитивом.

Традиційно, відбувся заключний концерт, на якому діти місцевим жителям, туристам та батькам презентували знання, набуті під час літньої школи. Після концерту батьки подякували викладачам, що за такий короткий час діти встигли вивчити заплановане.

Давор Лагудза

X. središnja manifestacija Ukrajinaca Republike Hrvatske održana u Kaniži

● Nositelji X. središnje manifestacije Ukrajinaca u RH UKPD "Taras Ševčenko" Kaniža

U Kaniži je 16. i 17. rujna 2017. godine u Mjesnom domu održana jubilara X. središnja manifestacija Ukrajinaca Republike Hrvatske. Ovu su manifestaciju organizirali Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske i Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo "Taras Ševčenko" iz Kaniže pod pokroviteljstvom Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske i potporu Općine Bebrina, Brodsko-posavske županije, Grada Slavonskog Broda, predstavnika Ukrajinske nacionalne manjine Brodsko-posavske županije, OPG-a Damira Pocrnića, Obrta za termičku obradu Ante Kopačevića, OPG-a Mihajla Hasa, Agrobita d.o.o. Brodski Stupnik i Veterinarske ambulante Bebrina.

U subotu, 16. rujna program je

započeo u 17 sati promocijom knjiga koje su izdali članovi Ukrajinske zajednice RH te gosti iz Ukrajine. Predstavljene su knjige: "Znameniti Ukrajinci. Iz repertoarne riznice najboljih glasova Ukrajine" autorice Olge Kaminske; "Kozacki razovi za nezavisnost" autora Sergeja Burde; "25 godina KPD Ukrajinaca "Karpati" Lipovljani" autora Ivana Semenjuka i knjiga "Putem u svijet spoznaj" Mykole Sikore, Mykole Zymomrje, Ljubomyra Sikore, Nadije Kozar.

Knjigu Narodne umjetnice Ukrajine i prvakinja opere Olge Kaminske o znamenitim Ukrajincima te najboljim glasovima Ukrajine prezentirala je prof. ukrajinskog jezika i književnosti, ujedno i glavna urednica "Vjesnika ukrajinske zajednice u Hrvatskoj" Oksana Martinjuk. Povijesnu knjigu

Sergeja Burde o kozacima i njihovoj borbi za nezavisnost predstavio je potpredsjednik Ukrajinske zajednice RH ujedno i predsjednik Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Kobzar" iz Zagreba Slavko Burda. Knjigu o dugogodišnjem radu Kulturno-prosvjetnog društva Ukrajinaca "Karpati" iz Lipovljana prezentirao je autor knjige, predsjednik KPD Ukrajinaca "Karpati" te bivši predsjednik Ukrajinske zajednice RH Ivan Semenjuk. Knjigu izdanu u Ukrajini a koja je nastala kao rezultat boravka u Hrvatskoj te Bosni i Hercegovini grupe profesora iz Ukrajine, prezentirao je jedan od autora, Myhajlo Sikora. O životu i djelatnosti svakog autora ispričao je prisutnima Nikola Zastrižni.

Nakon prezentacije knjiga uslijedilo je otvorenje izložbi. U sklopu Središnje manifestacije pripremljene su tri izložbe. Izložbu pod nazivom "Sačuvajmo starine" pripremili su članovi UKPD-a Taras Ševčenko s ciljem prezentacije ukrajinske kulture kroz ručne radove i predmete iz Ukrajine. Također, djeca koja izučavaju ukrajinski jezik po Modelu C u OŠ "Antun Matija Reljković" Bebrina pripremili su izložbu dječjih likovnih radova na temu "Djeca o Ukrajini". Kroz izložbu ukrajinskih vezenih košulja svi sudionici i gledatelji imali su prigodu vidjeti više vrsta vezenih košulja iz kolekcije UKPD-a Taras Ševčenko. Uslijedio je koncert dječjeg kulturno-umjetničkog stvaralaštva i koncert plesnog ansambla iz

● Презентacija knjiga

Ukrajine "Veselka" iz sela Nagujevčiči. Program je vodila prof. ukrajinskog jezika i književnosti Oksana Martijnuk. Mlađa i srednja plesna skupina UKPD-a Taras Ševčenko iz Kaniže pod vodstvom Lidije Has predstavila je publici dva ukrajinska plesa dok su se učenici OŠ "Antun Matija Reljković" koji pohađaju ukrajinski jezik predstavili ukrajinskim pjesmama i recitacijama. Posebnu pažnju privukao je nastup plesnog ansambla "Veselka" iz Ukrajine koji je oduševio nazočnu publiku atraktivnim suvremenim ukrajinskim plesovima i suvremenom izvedbom ukrajinskih pjesama.

Svečani program jubilarne X. središnje manifestacije Ukrajinaca Republike Hrvatske održan je u nedjelju, 17. rujna s početkom u 19 sati. Program su vodili studentica Irena Semenjuk iz Slavonskog Broda i učenik 8. razreda Andrej Has iz Kaniže. Kulturno-umjetnički program obogatila su društva iz Hrvatske: Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo "Taras Ševčenko" iz Kaniže, Kulturno-umjetničko društvo "Posavac" iz Kaniže, Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo "Ukrajina" iz Slavonskog Broda, Ukrajinsko kulturno-prosvjet-

no društvo "Andrij Pelih" iz Šumeća, Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo "Ivan Franko" iz Vukovara, Kulturno-prosvjetno društvo Ukrajinaca "Karpati" iz Lipovljana, Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo "Lesja Ukrajinka" iz Osijeka, Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo "Dnjipro" iz Rijeke i Kulturno-umjetničko društvo "Graničar" iz Stupničkih Kuta. Sudjelovala su i društva iz Bosne i Hercegovine Ukrajinsko udruženje "Kozak" iz Trnopolja i Kulturno-prosvjetno udruženje Ukrajinaca "Taras Ševčenko" iz Banja Luke te po prvi put u Brodsko-posavskoj županiji, plesni ansambl "Veselka" iz sela Nagujevčiči iz Ukrajine.

Članovi svih predstavljenih udruga svojim su nastupima podsjetili sve nazočne na važnost očuvanja, njegovanja i prenošenja kulturnih ljepota i posebnosti Ukrajine kroz generacije. Slavonska kulturno-umjetnička društva ukazala su na važnost međusobne tolerancije i prihvatanja različitosti kao bogatstva. Kroz prekrasnu izvedbu ukrajinskih i slavonskih plesova i pjesama sva društva pokazala su koliko vremena i truda ulažu u promicanje vlastite kulture.

Po završetku programa svim udrugama su dodijeljene zahvalnice i simbolični pokloni, a gostima iz Ukrajine predsjednik društva domaćina Željko Has darovao je i "slavonske peškire" dok im je načelnik Općine Bebrina poklonio dijelove slavonske nošnje: narukvice i šešire.

Središnju manifestaciju Ukrajinaca svojim su dolaskom uveličali uvaženi gosti iz Hrvatske: zamjenik župana Damir Mirković, ataše za kulturu Veleposlanstva Ukrajine u RH Jaroslav Simonov, predsjednik Vijeća Mijo Belegić, načelnik Općine Bebrina Josip Brzić, predsjednik Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske i predstavnik ukrajinske nacionalne manjine Brodsko-posavske županije Mihajlo Semenjuk, bivši predsjednici Ukrajinske zajednice RH Ivan Semenjuk i Nikola Zastrižni, potpredsjednici Ukrajinske zajednice RH Slavko Burda, Oksana Sturko i Darko Karamazan, članica Savjeta za nacionalne manjine u RH Marija Semenjuk Simeunović, predstavnik ukrajinske nacionalne manjine Sisačko-moslavačke županije Mirko Fedak, ravnateljica OŠ "Antun Matija Reljković" Bebrina Marija Rosandić, svećenici, učiteljice, općinski vijećnici, predsjednici ukrajinskih i hrvatskih udruga, predstavnici ukrajinskih i hrvatskih medija, uvaženi gosti iz Ukrajine: profesori, doktori znanosti Myhajlo Sikora, Ljubomyr Sikora, Mykola Zymomrja, načelnica za kulturu i turizam u Ukrajini Nadija Kozar, te predsjednici ukrajinskih udruga iz Bosne i Hercegovine.

Cjelokupan program jubilarne X. manifestacije Ukrajinaca Republike Hrvatske ostavio je pozitivan dojam, prekrasne uspomene, nove spoznaje i nova prijateljstva.

Lidija Has

● Sudionici dječjeg kulturno-umjetničkog programa

Х центральна маніфестація українців Республіки Хорватія

● Учасники Х центральної маніфестації українців РХ

У хорватському селі Каніжа, біля Славонського Броду, 16 та 17 вересня 2017 року в місцевому Будинку культури відбулася ювілейна Х центральна маніфестація українців Республіки Хорватія. Урочистий захід організували Українська громада Республіки Хорватія та Українське культурно-просвітне товариство імені Тараса Шевченка з Каніжи за фінансової підтримки Ради з питань національних меншин Республіки Хорватія, району Бебріна, Бродсько-посавської обласної адміністрації, міської адміністрації Славонського Броду, представника української національної меншини Бродсько-посавської області, приватних підприємств Даміра Поцрніча, Анте Копачевича, Михайла Хаса, «Агробіта» із Бродського Ступника та ветеринарної клініки Бебріна.

У суботу, 16 вересня, програма розпочалася о 17 годині з презентації книг, які видали члени Української громади Республіки Хорватія та гості з України. Представлені такі книги: «Видатні українці. Українські пісні з репертуарної скарбниці найкращих голосів України» автора Ольги Камінської; «Боротьба козаків за незалежність» автора Сергія Бурди; «25 років Культурно-просвітнього товариства українців «Карпати» з Липовлян» автора Івана Семенюка; «Дорогою у світ пізнання» авторів Михайла Сікори, Миколи Зимомрі, Любомира Сікори, Надії Козар.

Книгу Народної артистки України і оперної співачки Ольги Камінської про відомих українських співаків презентувала вчителька української мови та редактор «Вісника української громади в Хорватії» Оксана Мартинюк. Історичну книгу про козаків представив публіці замісник голови Української громади РХ та голова Українського культурно-просвітнього товариства «Кобзар» із Загреба Славко Бурда. Книгу про багаторічну діяльність українського товариства «Карпати» з Липовлян презентував

автор книги, голова товариства «Карпати» та колишній голова Української громади РХ Івана Семенюк. Книгу, видану в Україні, яка з'явилася внаслідок перебування в Хорватії та Боснії і Герцеговині групи професорів з України, представив одим із авторів Михайло Сікора. Про життя і діяльність кожного автора розповів публіці Микола Застрижний.

Після презентації книг були відкриті три виставки. Виставку під назвою «Зберігаймо традиції» підготували члени українського товариства ім. Тараса Шевченка з метою презентації української культури через ручні роботи та предмети з України. Діти, які вивчають українську мову в школі, приготували виставку малюнків на тему «Діти про Україну». Представлена і виставка українських вишитих сорочок з колекції товариства ім. Тараса Шевченка з Каніжи.

Відбувся концерт дитячої культурно-мистецької творчості, в якому взяли участь господарі свята та гості з України – ансамбль «Веселка» з села Нагуєвичі. Ведучою урочистого концерту була вчителька української мови Оксана Мартинюк. Молодша танцювальна група українського товариства ім. Тараса Шевченка подарувала глядачам два таночки. Учні, які вивчають українську мову в школі, виступили з піснями та поезією. Цікавим був виступ танцювального ансамблю «Веселка» з України, який захопив глядачів привабливим виконанням українських танців у сучасному стилі.

Заклучний концерт Х центральної маніфестації українців Республіки Хорватія відбувся в неділю, 17 вересня 2017 року. Ведучими урочистого концерту були студентка Ірина Семенюк із Славонського Броду та учень 8 класу з Каніжи Андрій Хас. Культурно-мистецьку програму збагатили товариства з Хорватії: Українське культурно-просвітне товариство ім. Тараса Шевченка з Каніжи, Культурно-мистецьке товариство «Посавац» з Каніжи, Українське культурно-просвітне

товариство «Україна» із Славонського Броду, Українське культурно-просвітне товариство «Андрій Пелих» із Шумеча, Українське культурно-просвітне товариство ім. Івана Франка з Воковара, Культурно-просвітне товариство українців «Карпати» з Липовлян, Українське культурно-просвітне товариство ім. Лесі Українки з Осієка, Українське культурно-просвітне товариство «Дніпро» з Рієки та Культурно-мистецьке товариство «Гранічар» із Ступнічких Кута.

У маніфестації участь брали і товариства з Боснії і Герцеговини: Українське товариство «Козак» із Трнополя, Культурно-просвітне товариство українців «Тарас Шевченко» з Баня Луки. Особливими та почесними гостями був танцювальний ансамбль «Веселка» з Нагуєвичів.

Учасники маніфестації своїми виступами підкреслили важливість збереження культури і рідної мови, толеранції та взаємного розуміння, плекання різноманітності, як найбільшого багатства.

Центральну маніфестацію українців Хорватії своєю присутністю звеличили високі гості: замісник голови обласної Ради Дамір Міркович, аташе з питань культури Посольства України в РХ Ярослав Симонов, голова Ради Мійо Белегіч, голова Бебрінської районної адміністрації Йосип Брзіч, голова Української громади Республіки Хорватія та представник української національної меншини Бродсько-посавської області Михайло Семенюк, колишні голови Української громади РХ Іван Семенюк та Микола Застрижний, замісники голови Української громади РХ Славко Бурда, Оксана Стурко та Дарко Кармазан, член Ради з питань національних меншин РХ Марія Семенюк Сімеунович, представник української національної меншини Сісачко-дисклавацької області Мірко Федак, директор школи Марія Росандіч, представники духовенства, вчителі, політики, голови хорватських та українських товариств з Хорватії та Боснії і Герцеговини, представники хорватських і українських ЗМІ та почесні гості з України: голова Дрогобицької районної ради Михайло Сікора, професори, письменники Любомир Сікора і Микола Зимомря та керівник культури і туризму Надія Козар.

Програма Х ювілейної маніфестації українців Республіки Хорватія залишила позитивне враження, прекрасні спогади та нові незабутні знайомства.

Лідія Хас

З хорватської мови переклала Олеся Мартинюк

EUROSONG 2017.

Razgovor s Jacquesom Houdekom, predstavnikom RH na Eurosongu 2017. u Kijevu

● Republiku Hrvatsku u Ukrajini na Eurosongu predstavljao je Jacques Houdek

Zahvaljujući pobjedi ukrajinske pjevačice Jamale vrlo emotivnom pjesmom "1944." na Eurosongu 2016. u Stocholmu, Ukrajina je postala domaćinom 62. Eurosonga 2017. od 9. do 13. svibnja 2017. Prvi puta Ukrajina je bila domaćin izbora Pjesme Eurovizije 2005. godine.

Natjecanje za najbolju Pjesmu Eurovizije 2017. održano je u Kijevu (Київ), "Gradu divljih kestena" koji se proteže na obje obale rijeke Dnipro. Oko 2.8 milijuna ljudi naziva ga svojim domom, što ovaj grad čini osmim najnaseljenijim gradom Europe. Kijev se proteže na 850 četvornih kilometara i osvaja svojom bogatom poviješću u kojoj se, gotovo u jednakoj mjeri, miješaju ljepota i tragedije (Staljinove čistke, Holodomor).

Dvorana Međunarodnog izložbenog centra u Kijevu okupila je predstavnike 42 zemlje, a voditelji finalne večeri bili su Oleksandr Skichko, Volodymyr Ostapchuk i Timur Miroshnychenko.

Slogan natjecanja Celebrate Diversity ujedinio je zemlje širom Europe u slavljenju različitosti i sjajne glazbe, a logo

natjecanja sastojao se od tradicionalne ukrajinske ogrlice Namisto koja predstavlja amajliju, simbol ljepote i zdravlja. Izrađena je od raznovrsnih nanizanih perli, gdje svaka ima drugačiji izgled i tako istovremeno predstavlja obilježje individualnosti i raznovrsnosti.

Republiku Hrvatsku predstavljao je Jacques Houdek predivnom pjesmom "My friend". Neobičnim duetom sa samim sobom, na engleskom i talijanskom jeziku oduševio je brojnu publiku u dvorani ali i gledatelje malih ekrana diljem Europe. Odlično raspoložen, Jacques je nakon nastupa zahvalio publici, a njegov nastup ispraćen je ovacijama. "Hvala vam puno, prijatelji!", poručio je Jacques.

Njegov nastup na Eurosongu u Ukrajini s velikim uzbuđenjem pratila je obitelj Romanjek, a poslije, dojmovi o nastupu, ljepoti Kijeva i ukrajinskom gostoprimstvu povod su razgovora nećaka i njegove tete.

Jacques, prošlo je par mjeseci od tvog boravka u Kijevu. Ono uzbuđenje pred odlazak u Ukrajinu i nastup polako se kristaliziraju. Kakvi su sada dojmovi?

Moj dvanaestodnevni boravak u Ukrajini i glavnome gradu Kijevu zauvijek će mi ostati u najljepšemu sjećanju. Kada mi je Hrvatska radiotelevizija ukazala čast i povjerenje da budem ovogodišnji hrvatski eurovizijski predstavnik, odmah sam se razveselio što ću imati priliku posjetiti baš Ukrajinu, zemlju domaćina Eurosonga 2017.

Kako ti se svidio Kijev?

Ukrajinci su sjajni domaćini, oduševila me njihova pristojnost, ljubaznost, spremnost na pomoć i osmijeh koji ne skidaju s lica - i to iskren jer se zaista raduju svojim gostima. Obveze su mi bile mnogo-brojne i zaista nisam imao vremena koliko sam želio upoznati Kijev i ukrajinsku kulturu, no ipak sam iskoristio ono malo slobodnog vremena i za turističko razgledavanje grada. Oduševili su me mostovi, trgovi i gradske znamenitosti poput veličanstvene Rodine Mat (Domovine Majke), Zlatovršnih manastira, Sofijine katedrale, Trga neovisnosti.

Jesi li probao boršč?

Probao sam i boršč, a i varenike, koje su baš lijepo prezentirali u jednom pubu pokraj hotela Premier palace.

Čujem da si bio na prijemu u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Kijevu?

Da, razveselio me posjet Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Ukrajini gdje su se družili Hrvati i Ukrajinci. Tamo sam posebno osjetio to prijateljstvo dvaju naroda, tako sličnih u svakom pogledu. Vjerujem da ću se ponovno vratiti u Kijev i Ukrajinu kako bih još bolje upoznao ovaj predivan narod i zemlju. Posebno se zahvaljujem Ukrajinskoj zajednici u Republici Hrvatskoj na velikoj podršci. Voli vas Jacques!

Brojka 13 je za tebe ove godine bila čudna. Pjevao si na Finalnoj večeri, 13. svibnja, trinaesti po redu, i plasirao se na 13. mjesto. Jesi li to očekivao?

Da je uspjeh mogao biti veći - jest. Izo-stanak podrške "stručnih" žirija susjednih zemalja je stvarno sramotan. Istinu su, nažalost, ovaj put zamijenili gorčinom, pretpostavljam iz razloga jer je Hrvatska jedina iz regije ušla u veliko finale. Pjesma "My friend", tvrdim, bez imalo lažne skromnosti i bez dvojbe, je najkvalitetnije glazbeno rješenje ovoga Eurosonga, pa je u skladu s time, zaista trebala biti adekvatno nagrađena od glazbenih "stručnjaka". No, zauvijek ću pamtit nastup u Expo centru, polufinale i finale, ali i činjenicu da smo od ukrajinskoga žirija dobili najveći broj bodova. Hvala i publici i struci! Dojmilo me se i svečano otvorenje - zaista je poseban osjećaj bio

● Jacques Houdek u Veleposlanstvu Hrvatske u Ukrajini

koračati crvenim tepihom, odgovarati na pitanja stotini novinara, a na kraju i pustiti hrvatsku zastavu u zrak te primiti poruku ukrajinskoga predsjednika.

Pratila sam događanja od vašeg odlaska i uočila ekipiranost i tvoje zadovoljstvo svojom ekipom. Bili ste složni i radili svi za jednoga i jedan za sve.

Hrvatska delegacija je na Eurosongu bila složna, bratska, pozitivna, puna nade i vjere u dobar rezultat za našu Hrvatsku. Između nas nije bilo baš niti jedne trzavice, lošeg ponašanja ili bilo kakve druge negativne energije, cilj nam je bio sasvim jasan i bili smo potpuno fokusirani na

zadatak koji nam je povjeren. Vrlo je lako izgubiti fokus u atmosferi kakva vlada na takvome natjecanju. Tu su različite energije, previše ljudi na jednome mjestu, u dvorani su radile sve klime ovoga svijeta, u garderobama strašna vrućina, svi se upjevavaju, mantraju svoje, suludi tempo obaveza koje treba ispoštovati, silne probe, intervjui... I sve to uz doista velike sigurnosne mjere, pod stalnom policijskom pratnjom. Stres neminovno uzima dobar dio našeg zdravlja, izloženost na kakvu nitko od nas nije naviknut (200 milijuna ljudi prati Eurosong) - sve navedeno nije mala stvar i kad sve to uzmemo u obzir - stvarno možemo biti sretni na-

šim nastupima i cjelokupnim uspjehom! Posebno sam ponosan na naše zajedništvo, na naše zajedničke molitve uoči i nakon nastupa. Hvala Bogu na blagoslovu i iskustvu koje ćemo zauvijek nositi u najljepšem sjećanju! Hvala našim dragim Ukrajincima, sjajnim domaćinima koji su s toliko srca bili uz nas i dali sve od sebe da se svaki trenutak osjećamo kao kod kuće. Produkciji Eurosonga velika hvala na profesionalnosti, nosili su nas kao kap vode na dlanu i brinuli se da ispoštuju sve naše kreativne ideje i tehničke zahtjeve oko scenskoga nastupa.

Nives Romanjek

11. Vukovar film festival

● Među kratkometražnim filmovima bio je prikazan film "Krvavica" ukrajinskog redatelja Arkadija Nepytyaliuka

Od 21. do 26. kolovoza 2017. u samom srcu Slavonije, pored prekrasnog Dunava održao se 11. Vukovar film festival. Direktor i glavni organizator ovogodišnjeg festivala bio je Igor Rakonić. U sklopu VFF organizirani su i razni društveni sadržaji kao što su radionice za djecu, koncerti, izložbe, te predstavljanje nacionalnih manjina Grada Vukovara gdje su se predstavili i članovi Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Ivan Franko" iz Vukovara.

Predstavljeno je 80 filmova iz različitih dijelova svijeta, od čega je 70 dugometražnih i 10 kratkometražnih. Među kratkometražnim filmovima

bio je prikazan i film "Krvavica" ukrajinskog redatelja Arkadija Nepytyaliuka. Redatelj navedenoga filma rođen je 1967. godine u malom ukrajinskom selu Lekhnivka. Nakon završetka studija glume i režije na National Karpenko-Karyj University u Kyjivu posvećuje se radu te režira brojne ukrajinske TV serije.

Radnja "Krvavice" temelji se na istinitom događaju koju je i sam redatelj doživio 90-ih godina prošloga stoljeća. Andrijevi roditelji žive u malenom ukrajinskom selu daleko od civilizacije i gradske vreve, njeguju tradicionalne vrijednosti koje se prenose s generacije na generaciju. Nji-

hov sin jedinac dovodi svoju djevojku Mashu da se upozna s roditeljima, a oni, kako bi je impresionirali, odluče zaklati svinju i napraviti krvavicu. No nitko osim Andrija ne zna da je ona Židovka i da ne jede svinjetinu. Vrhunac radnje događa se za vrijeme ručka kada Masha odbija pojesti krvavicu. Sukob između majke i sina zbog majčinog nezadovoljstva izborom djevojke koja je po vjeroispovijesti Židovka, prikazan je na humorističan i publici zanimljiv način. Po jačini pljeska nakon prikazivanja filma, vjerujem da je publika bila oduševljena načinom na koji je redatelj uspio ozbiljnu temu o predrasudama prikazati na komičan način, ali kako je i sam redatelj nakon filma naglasio, to je upravo njegov način rada. Iako je redatelj po struci i sam glumac, nije se odvažio glumiti u ovom kratkometražnom debitantskom filmu, smatrajući da je nemoguće kvalitetno obavljati dvije uloge istovremeno.

Po završetku prikazivanja filma i intervjua, predsjedništvo Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Ivan Franko" izmijenilo je nekoliko riječi s redateljem, te su ga pozvali na predstavljanje njemu već dobro znane ukrajinske kuhinje. Ovaj kratkometražni film na mene je ostavio veliki dojam jer osim što me je nasmijao do suza, prikazao mi prekrasnu prirodu ukrajinskih sela i progovorio o ozbiljnoj temi neprihvatanja i predrasuda koja su prisutne danas u 21. stoljeću. Nadam se da sam zainteresirala čitatelje i motivirala ih da možda u skorijoj budućnosti pogledaju ovaj simpatičan kratkometražni film.

Sunčica Beč

Sjećanje na Vasilja Sikorskog

(1952.-2017.)

Usrijedu 7. lipnja 2017. godine, nakon teške i kratke bolesti u 65. godini života preminuo je dugogodišnji ukrajinski i hrvatski kulturni djelatnik Vasilj Sikorski.

Njegova prebrza i iznenadna smrt sve nas je iznenadila i duboko potresla. 7. lipnja 2017. godine pamtiti ćemo kao dan kada je Gospodin u svoje ruke uzeo dobrog sina, oca, supruga, djeda, prijatelja i ukrajinskog patriotu u njegovoj 65. godini života.

Shrvani prevelikim bolom u petak, 9. lipnja 2017. godine okupili smo se u Lipovljanima kako bi preminulog Vasilja ispratili na njegov posljednji počinak. Pogrebne obrede je predvodio župnik Grkokatoličke crkve Bezgrešnog začeca sv. Ane iz Lipovljana o. Igor Grahovac – Fedešin uz sudjelovanje župnika iz Metlike o. Mihajla Hardija u nazočnosti obitelji, rodbine, prijatelja i poznanika. Od pokojnika su se prigodnim riječima oprostili kolege s HRT-a/Hrvatskog radija, a u ime rusinsko-ukrajinske zajednice u Hrvatskoj, dirljivim oproštajnim govorom od pokojnika se oprostio Slavko Burda.

Pokojni Vasilj rođen je u ukrajinskoj radničkoj obitelji. Roditelji, otac Nikola i majka Magdalena bili su potomci ekonomskih emigranta koji su za vrijeme Austro-Ugarske početkom XX. stoljeća iz ukrajinske Galicije doselili u Bosnu. Nepovoljni uvjeti i težak život natjerali su obitelj Sikorski da u potrazi za zaposlenjem i boljim životom iz Bosne presele u Hrvatsku. Obitelj se prvo kratko zadržala u Oriovcu, a zbog novog očevog posla sele se i stalno nastanjuju u Lipovljanima. Vasilj je svoje djetinjstvo provodio u Lipovljanima

sa starijim bratom Štefanom i sestrama Ankicom i pokojnom Marijom. U Lipovljanima je završio osnovnu školu, a klasičnu gimnaziju u Kutini. Još u djetinjstvu, kao mali dječak zajedno sa svojim starijim bratom Štefanom zavolio je glazbu. Vasilj i Štefan su ljubav prema glazbi naslijedili od svojih roditelja, a posebno od oca koji je bio vrstan glazbenik i violinista. Po završetku gimnazije Vasilj dolazi u Zagreb i upisuje studij na Ekonomskom fakultetu. Kao student, pored obveza na fakultetu zanima se za glazbu i poeziju, a od 1971. zbog te sklonosti i zanimanja za glazbu, postaje stalni vanjski suradnik Hrvatskog radija.

U to vrijeme u Zagrebu počinju veće aktivnosti, druženja i okupljanja između studenata rusinske i ukrajinske nacionalnosti. Dolaskom u Zagreb na studij oni su već stari poznanici i prijatelji sa kulturno-prosvjetnih seminara i taborovanja rusinske i ukrajinske mladeži koje je u Hrvatskoj podupirao već osnovani Savez Rusina-Ukrajince Republike Hrvatske.

Baš zahvaljujući tim druženjima studenata, rodila se ideja o osnivanju kulturno-prosvjetnog društva u Zagrebu. Tako studenti, među kojima je bio i Vasilj, u svibnju 1972. godine, zajedno sa žiteljima pripadnicima rusinske i ukrajinske nacionalnosti Grada Zagreba osnivaju Kulturno-prosvjetno društvo Rusina i Ukrajinca Zagreba. Vasilj postaje član a ubrzo nakon toga i voditelj Glazbene sekcije, dirigent zbora i osnivač i voditelj Vokalno-instrumentalnog ansambla "Kobzar". Već tada su zapaženi nastupi društva i članova glazbene sekcije na mnogobrojnim kulturnim manifestacijama i festivalima.

Nakon odsluženog vojnog roka, Vasilj diplomira na Ekonomskom fakultetu Zagrebačkoga sveučilišta, i stupa u bračnu zajednicu sa suprugom Bojanom. Ubrzo dobiva posao i zasniva stalni radni odnos na HRT-u/Hrvatskom radiju. Prvo je radio kao glazbeni urednik, a potom kao urednik Redakcije za narodnu glazbu. U braku s Bojanom rođeni su sinovi Matija i Ivan.

Vasilj Sikorski bio je jedan od ključnih osoba u razvoju i aktivnostima rusinske i ukrajinske nacionalne manjine u Hrvatskoj i šire. U Domovinskom ratu Vasilj je bio predsjednik Kriznog štaba Rusina i Ukrajinaca Republike Hrvatske. Kao profesionalni novinar, dao je veliki doprinos u prenošenju istine o Hrvatskoj te se posebno zalagao za zbrinjavanje i povratak izbjeglih i pro-

gnanih rusinskih i ukrajinskih obitelji na reintegrirani prostor Istočne Hrvatske. Za tu njegovu požrtvovnost i zalaganje, predsjednik Republike Hrvatske, dr. Franjo Tuđman odlikovao ga je ordenom Hrvatskog trolista.

Vasilju, kao i još nekima u Kriznom štabu pripada zasluga na uzajamnom priznanju dviju neovisnih država te na uspostavljanju diplomatskih odnosa Hrvatske i Ukrajine. Danas, nakon 25 godina uzajamnog priznanja, prisjećamo se kada smo iz Kriznog štaba pisali pismo predsjedniku Ukrajine Leonidu Kravčuku da prizna Hrvatsku. Ukrajinu je tada bila prva država članica Organizacije Ujedinjenih Naroda koja je priznala Hrvatsku. Isto tako, trebamo se prisjetiti da u to vrijeme nije bilo Veleposlanstva Ukrajine u Hrvatskoj i da je tih nekoliko godina naš Krizni štab Saveza Rusina i Ukrajinca RH odigrao važnu ulogu te se uspješno nosio s mnogim zadacima koje u normalnim okolnostima obavljaju državne institucije i diplomatska predstavništva.

Baš u to vrijeme bila su učestala putovanja u Ukrajinu i druge zemlje u kojima živi ukrajinska dijaspora kako bi prenijeli istinu o Domovinskom ratu, stradanjima i žrtvama hrvatskog naroda i pripadnika naše rusinsko-ukrajinske nacionalne manjine u Hrvatskoj. Pored toga, cijelo vrijeme, dok je obnašao funkciju predsjednika Saveza Rusina i Ukrajinca Vasilj se starao i zalagao da Rusini i Ukrajinci ne izgube već stečena prava i da u novoj hrvatskoj državi i našoj novoj domovini Republici Hrvatskoj, Rusini i Ukrajinci kao stara, već tradicionalna autohtona nacionalna manjina budu ravnopravni i da ostvaruju pravo na kulturnu autonomiju kao i sve druge nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

Nakon što je u dva mandata bio zamjenik saborskom zastupniku Miroslavu Kišu, Vasilj se 1998. godine povlači iz aktivnog manjinskog i političkog života, posvećuje se svom poslu i više radi u struci.

Tijekom posljednjih pet godina, kako su priopćili njegove kolege s posla, Vasilj je ostvario vrijedan niz dokumentarnih autorskih emisija u okviru ciklusa iz hrvatske narodne baštine i Riznica narodnoga blaga. Istražujući na terenu i snimajući za radijske emisije, Vasilj je dao veliki doprinos očuvanju i dokumentiranju narodnoga blaga.

Pored toga, stalno je tijekom svog radnog vijeka i prije zasnivanja radnog

● "Kobzar" 1987. godina, Vasilj Sikorski drugi dolje s desna

odnosa na radiju kao vanjski suradnik, a kasnije kao stalno uposleni glazbeni urednik na Hrvatskom radiju uređivao emisije za nacionalne manjine, a zapažen doprinos mu je bio i u stvaranju i emitiranju 15 televizijskih kronika Rusina i Ukrajinaca te u stvaranju trajnih zapisa vokalnih solista i glazbe Vokalno-instrumentalnog sastava "Kobzar" iz Zagreba te snimanje prve ploče glazbenika, solista i orkestra KUD "Taras Ševčenko" iz Banja Luke.

Zahvaljujući svom angažmanu u fonetici Hrvatskoga radija (HRT-u i HR) kolege sa posla odaju mu posebno priznanje navodeći da je Vasilj ostavio neizbrisiv trag utkavši u trajno sjećanje podatke o povijesti hrvatske narodne glazbe i glazbi nacionalnih manjina o narodnim običajima, posebno o ljudima s kojima je dugo surađivao i čijim je sljedbenikom bio više od četiri i pol desetljeća. Sudjelovao je na brojnim festivalima Europske radio-fuzijske unije i bio članom njihove skupine, za

narodnu i tradicijsku glazbu, a ujedno i nositelj mnogih projekata o tradicijskoj glazbi.

Kolege s posla i njegovi suradnici također ističu da je osim srdačnosti i stručnosti, koju je nesebično dijelio, Vasilj cijelim svojim bićem bio predani profesionalac iza kojega ostaje mnoštvo ostvarenih djela i emisija.

Uz veliki društveni doprinos u hrvatskom društvu i ukrajinskoj zajednici, Vasilj je zasnovao prelijepu obitelj sa suprugom Bojanom. Njihovi sinovi Matija i Ivan stasali su u pametne mladiće. Kao i svaka obitelj, imali su svoje uspone i padove, no važno je da su ovaj jedinstven i kratak život podijelili najbolje što su znali. Vasilj se također neprekidno starao i brinuo za majku i teško bolesnu mlađu sestru koju je neizmjereno volio. U zadnje vrijeme, prije ove opake bolesti, posebna radost mu je bio njegov unuk Danijel.

Ukrajinska zajednica u Hrvatskoj, kao i svi drugi Rusini i Ukrajinci koji

su poznavali i surađivali sa Vasiljem, veoma su mu zahvalni na njegovoj požrtvovanosti, na njegovom razumijevanju i spremnosti da prijateljima i poznanicima izide u susret, i da uvijek pomogne savjetom. Veleposlanstvo Ukrajine u Republici Hrvatskoj u brzojavu sućuti Ukrajinskoj zajednici u RH odalo je priznanje i zahvalnicu Vasilju na njegovom doprinosu u uspostavi i razvoju prijateljskih i kulturnih veza Ukrajine i Hrvatske, a hrvatski književnik, gospodin mr. Đuro Vidmarović izjavio je: "Umro je jedan od uskliknika ukrajinske nacionalne manjine i značajan hrvatski kulturni djelatnik".

Citirajući ove riječi uvaženog nam prijatelja, završit ću "In memoriam" kojeg sam napisao za dragog mi prijatelja Vasilja, ili kako smo se iz šale po ukrajinski nazivali – "mij švagre", odnosno "moj šogore", s kojim me veže poznanstvo i prijateljstvo nepunih četrdeset godina. Dragi Vasilju, bila mi je čast upoznati te i provesti dio života u tvom društvu!

Supruzi Bojani, sinovima Matiji i Ivanu, bratu Štefanu, sestri Ankici i njihovim obiteljima kao i svoj bližoj i daljoj rodbini, prijateljima, kolegama s posla, susjedima i poznanicima upućujem najiskreniju i duboku sućut.

Jedan je pjesnik rekao da smrt zapravo ne postoji jer ljudi umiru kad ih svi zaborave. Vjerujem da će Vasilj i dalje biti s nama, u mislima i duhom, što je u suštini svega najvažnije. Dragi moj Vasilju, svi mi koji smo te poznavali, družili se i radili s tobom, nećemo te zaboraviti. Dragi naš Vasilj, neka ti je vječna slava i hvala!

Pokoj vječni daruj mu Gospodine.

Slavko Burda

Održana promocija hrvatske zbirke pjesama ukrajinske pjesnikinje Darie Lisenko "Nemam objašnjenja za ovo"

20. srpnja 2017. godine u Zagrebu je s uspjehom predstavljena zbirka pjesama "Nemam objašnjenja za ovo" koju je ukrajinska pjesnikinja Daria Lisenko napisala na hrvatskom jeziku. Promociji su nazočili brojni predstavnici književnih krugova Zagreba te lokalne ukrajinske zajednice. Prisutnima se pozdravnom riječju obratio otpravnik poslova Veleposlanstva Ukrajine Jurij Lisenko, a knjigu su predstavili bivši veleposlanik Republike Hrvatske u Ukrajini, sadašnji predsjednik Društva hrvatskih književnika Đuro Vidmarović, poznati hrvatski pisci i kritičari.

Veleposlanstvo Ukrajine u RH

Відпочинок з Богом у Прняворі

Вечірні, духовним наукам о. Александра Хміля, пароха зі Славонського Броду та сестер василіянок.

14-18 липня відбувся християнський табір для дітей «Літо з Богом», в якому взяло участь 23 дітей віком 6-13 років із Загреба (Хорватія), Церовлян, Прнявора, Баня Луки, Старої Дуброви (Боснія). Першого дня учасників табору відвідав Крижевецький владика Микола Кекіч, який поспілкувався з дітьми та побажав їм гарного відпочинку. Окрім ігор і спілкування, діти під проводом сестер василіянок щоденно брали участь у Святій Літургії, приступили до св. Тайни Покаяння, мали уроки української мови, катехизму, співу та гурток малювання, який проводив п. Іван Нешіч. Табір був присвячений темі спільноти, взаєминам у родині між братами і сестрами. Тому в підсумковому виступі діти показали батькам і гостям біблійну виставу «Йосип і його брати», а також заспівали християнські та українські народні пісні.

Щиро дякуємо усім учасникам духовно-відпочинкових програм у Духовному центрі, священикам і батькам, які дали дітям і молоді можливість взяти участь у них, духовним і матеріальним добродіям, які доклали зусиль, щоб реколекції для молоді і табір для дітей відбулися якнайкраще.

с. Теодозія Мостепанюк

У липні 2017 року в Українському греко-католицькому духовному центрі в Прняворі, як і щороку, відбулася низка духовно-відпочинкових програм для дітей і молоді, які організували сестри василіянки. Зокрема, 1-5 липня відбулися реколекції для хлопців, а 7-11 липня - реколекції для дівчат, віком 12-19 років. Молодь з Баня Луки, Яблана, Дабраку, Лишні, Прієдора мали нагоду відпочити, поспілкуватись, а насамперед - поглибити своє духовне життя завдяки щоденній Божественній Літургії,

Українська літня школи імені Андрея Шептицького 2017

У Духовному центрі в Прняворі від 30-го липня до 12-го серпня тривала організована Боснійським вікаріатом Крижевецької єпархії Українська літня школа імені Андрея Шептицького. В цьому навчально-виховному проєкті взяли участь тридцять учнів середнього і старшого шкільного віку з усіх куточків Боснії, а також із Сербії. Учасники Літньої школи мали нагоду вивчати відповідно до свого рівня знань українську мову та літературу, українські народні пісні, катехизм, літургію, історію та географію України. Крім уроків, кожна дитина мала нагоду обрати собі факультативні заняття, такі як образотворче мистецтво, церковна музика, українська кухня, журналістика, паламарські курси, по-

езія. Цього року навчальний процес забезпечили шість викладачів: о. Мирослав Кернишин, о. Орел Закалюк (організатор проєкту), о. Андрей Прихода, Михайло Стахник, Іван Нешіч і с. Еммануїла Вішка ЧСВВ.

Приємною несподіванкою для учасників Літньої школи в Прняворі стали відвідини крижевецького владика Ніколи Кекіча, а також мера муніципалітету Прнявор Дарка Томаша. Для них та всіх інших гостей була підготовлена програма, в якій учні показали свої таланти і набуті у Літній школі знання. Діти та молодь з допомогою своїх вчителів підготували виставку живопису, коротку театралізовану виставу українською мовою про навчання в Літній школі, заспівали кілька українських пісень і

декламували вірші Тараса Шевченка.

Учасники Літньої школи мали чудову нагоду зустрітись з Богом у св. Літургії, Вечірні, у св. Тайні покаяння, духовних розмовах та вечірніх молитвах. Два тижні у Духовному центрі вони могли знайомитися впритул з українською культурою, мовою, фольклором, знати нових друзів, здобути нові соціальні навички і здібності. Кожного дня був час призначений для спорту і дозвілля. Футбол, волейбол, плавання... Усе це пропонувала цьогорічна Літня школа своїм учням.

Як і у кожній школі, в кінці двотижневого навчання здобуті учнями знання були перевірені. Старанність та успіх у навчанні в Українській літній школі і цього року заохочувалися та нагороджувалися. Всі учні отримали сертифікати про успішно завершене навчання, а також футболки на згадку про Українську літню школу 2017 року.

Сподіваємося, що традиція проведення літніх шкіл у Прняворі, яку розпочав о. Петро Овад триватиме і далі, і що нові покоління дітей українського походження та інших національностей матимуть нагоду познайомитися та полюбити українську культуру, розширити свій кругозір, стати духовно багатшими та сильнішими.

с. Еммануїла Вішка ЧСВВ

Gospodarska situacija u Ukrajini nakon tri godine ruske okupacije

Većina pozornosti koju Ukrajina dobiva ovih dana odnosi se na rat u krajnje istočnom dijelu zemlje. Rusija je okupirala prostor veličine gotovo cijele Hrvatske. Više od 10.000 ljudi je ubijeno u sukobu od 2014. Ukrajinski vojnici su ranjavani ili ubijani gotovo svakodnevno. Krim ostaje ilegalno okupiran poluotok od strane Rusije, i čini se da se za sada ne nazire kraj sukoba. Dok Rusija predstavlja egzistencijalnu prijetnju Ukrajini, ne može se previdjeti još jedno pitanje od vitalne važnosti za preživljavanje zemlje, a to je gospodarstvo. Kao i kod bilo koje nacije u ratu, postoje ogromne posljedice za gospodarstvo. No, u slučaju Ukrajine, utjecaj rata osjeća se na svakom koraku. Na primjer, kada su takozvani separatisti pod vodstvom Rusije počeli svoju ilegalnu okupaciju u visoko industrijaliziranoj regiji Donbas, BDP Ukrajine smanjen je za 16 posto. Ove godine ukrajinsko Ministarstvo pravosuđa procijenilo je finacijsku štetu okupacije Krima na 100 milijardi dolara. Rat na istoku Ukrajine i dalje guši produktivnost industrije ugljena i čelika. Problem je dodatno uvećan činjenicom da je glavno izvozno ukrajinsko tržište u Rusiji sada zatvoreno.

Pokušaj reformiranja ukrajinske uprave, gospodarstva, zdravstva i pravosuđa tijekom borbe za nacionalni opstanak, izuzetno je težak i složen zadatak. Srećom, nedavni ekonomski pokazatelji pokazuju da se ukrajinske vlasti kreću u ispravnom smjeru te se očekuje sve snažnija gospodarska aktivnost na širem međunarodnom tržištu još do kraja ove godine. Ukrajinski ministar financija Oleksandr Daniljuk pokazao se sposobnim političarom i kao jedan od vrsnih

stručnjaka, pokretačka je snaga mnogih gospodarskih reformi zemlje. Makroekonomska situacija u Ukrajini danas je stabilna. Smanjen je proračunski manjak i obnovljena je proračunska disciplina. Veliki su naponi uloženi u restrukturiranje međunarodnog duga Ukrajine. Ono što je najvažnije, Ukrajina vidi znakove gospodarskog rasta. Prošle je godine po prvi puta porastao BDP od 2,3 posto. Očekuje se da će ove godine BDP porasti za 2 posto, a Svjetska banka očekuje rast od 3,5 posto za 2018. godinu. Ukrajinski izvoz metala, željezne rude i žita također raste. Ključni pokretač tih makroekonomskih poboljšanja bio je prijem Ukrajine u program Međunarodnog monetarnog fonda, što je popraćeno velikom sumnjom u sposobnost Kijeva da ispuni stroge zahtjeve koje je MMF postavio. Unatoč čvrstim zahtjevima, Ukrajina je postigla dobar napredak i provela većinu zadanih ciljeva.

U travnju 2014. godine, MMF je odobrio dvogodišnji program koji je nakon godinu dana uspješnih poteza ukrajinske strane postao četverogodišnji program. Postignut je dogovor s MMF-om vrijedan 17,5 milijardi dolara, što je ukrajinskom gospodarstvu gotovo očajnički bilo potrebno zbog silnih reformi. Cilj programa MMF-a je stabilizirati ukrajinsko gospodarstvo, a zatim ga pravilno pozicionirati za kontinuiran gospodarski rast. Ukrajina je u proteklom razdoblju napravila bolne reforme u skladu s preporukama MMF-a. Neke od tih reformi bile su popularne kod javnosti, poput javnog objavljivanja statusa imovine visokih dužnosnika. Ostale reforme bile su vrlo nepopularne za širu javnost i građanstvo, kao što je povećanje energetske

tarifa. Jedini problem se nazire u borbi s korupcijom. Ukrajinskom predsjedniku Petru Porošenu se predbacuje da je borba s korupcijom spora i neučinkovita, dapače, međunarodni stručnjaci poput Andersa Åslunda na društvenim mrežama često komentiraju kako sumnjaju u iskrenost predsjednika po tom pitanju.

Ukrajina u sljedećem razdoblju očekuje nove investicije, kako europske, tako i one američke. Jedan od najvećih izazova za ukrajinsku vlast sada su uspješna privlačenja izravnih stranih ulaganja. Ukrajina ima velike zemljopisne prednosti za strane investitore i tvrtke. Brojna visoko obrazovana mladež posve je naklonjena europskim vrijednostima i sve investicije stranaca imaju dugoročno dobru perspektivu.

Osim toga, ostvaren je napredak u slobodnoj trgovini. Ranije ove godine dogovoren je ugovor o slobodnoj trgovini između Kanade i Ukrajine. Sporazum o pridruživanju potpisan između Ukrajine i Europske unije, koji je uspostavio područje slobodne trgovine, provodi se uspješno, a od nedavno Ukrajinci već uživaju u bezviznim putovanjima u većinu europskih zemalja.

Američki predsjednik Donald Trump također je pokazao sklonost bilateralnim trgovinskim sporazumima, a iz geostrateških razloga posebno je zainteresiran za suradnju s Ukrajinom. Prema svim spomenutim pokazateljima perspektiva Ukrajine za sada je i više nego dobra, naravno situacija može biti i puno bolja u svim sferama. Primarni cilj je postizanje trajnog primirja i deokupacija ukrajinskog teritorija u najbliže vrijeme.

Sergej Burda

Представники Державної служби України з надзвичайних ситуацій беруть участь у масштабних польових навчаннях "Боснія і Герцеговина 2017" у місті Тузла

Представники Державної служби України з надзвичайних ситуацій беруть участь у масштабних польових навчаннях «Боснія і Герцеговина 2017» у місті Тузла, організованих Євроатлантичним координаційним центром реагування на катастрофи (EADRCC) та Міністерством безпеки Боснії і Герцеговини.

Понад 1200 учасників з 34-х країн-членів НАТО та країн партнерів прибули до міста Тузла, аби впродовж 25-29 вересня продемонструвати свої можливості та здатність щодо ефективної роботи під час надзвичайних ситуацій.

Всього у навчаннях візьмуть участь рятувальні команди з 19 країн-членів

Альянсу та країн-партнерів з потенціалом реагування на катастрофи. Крім того, ще 15 країн делегували своїх представників та тренувальний персонал для участі у заході в якості спостерігачів.

Команда українських рятувальників, які беруть участь у відпрацюваннях складається з 31 чоловіки особового складу, а саме: 27 чоловік з пошуково-рятувальної групи, 3 фахівці з групи керівництва навчань та один наглядяч. Крім того, до Боснії і Герцеговини від української сторони прибули також 9 одиниць автомобільної техніки.

За задумом навчань, командам-учасникам необхідно відпрацювати сце-

нарії ліквідації надзвичайної ситуації, спричиненої повінню та землетрусом, пов'язаних з характерними для Боснії і Герцеговини геологічними та екологічними проблемами. Зауважимо, що подібний сценарій для країни є вкрай актуальним, адже у 2014 році велика частина Боснії та Герцеговини була зруйнована внаслідок масштабних зсувів та повені. Тоді підтримку населенню надавали понад 40 країн та декілька міжнародних організацій. І в цьому році - вперше, на прохання Міністерства безпеки Боснії та Герцеговини, спільно з силами НАТО, в країні відбудуться міжнародні навчання щодо реагування на природні катастрофи.

Посольство України в РХ

У Рієці відбувся II Український фестиваль пісні, музики, танцю і художнього мистецтва та I Регіональний конкурс української пісні "Українські солоспіви"

● Ірина Семенюк

● Елізабет Королюк

● Хана Пешо

«А пісня – це душа. З усіх потреб потреба...» Так, саме пісня супроводжує людину все життя - від народження, до смерті. Людське життя починається з колискової пісні, яка лине з материнських вуст, потім супроводжується різноманітними піснями в залежності від індивідуальних переваг людини. Саме в піснях зберігаються багатства душі цілого народу, його історія та повсякденне

в рамках II Українського фестивалю пісні, музики, танцю і художнього мистецтва був організований I Регіональний конкурс української пісні під назвою «Українські солоспіви в Рієці». Фестиваль та конкурс солоспівів відбулися в Рієці 2 і 3 липня 2017 року за фінансової підтримки Ради з питань національних меншин Республіки Хорватія, представника української національної

меться і досягне, надіємося, світових масштабів, уже закарбували свої імена такі учасники: Елізабет Королюк (8 років, м. Луцьк, Україна), Ілля Музичук (14 років, с. Глеваха, біля Києва, Україна), Хана Пешо (13 років, с. Неметін, біля Осієка, Хорватія, активний член та солістка Українського культурно-просвітнього товариства ім. Лесі Українки - Осієк), Ірина Семенюк (26 років, м. Славонський

● Аніта Надж

● Ілля Музичук

● Дует Ванеса Србаль і Вікторія Туніч

життя. Кожен народ має свої пісні і зберігає їх, як найбільшу цінність, згадку про минуле, надію про майбутнє. Українські пісні надзвичайно мелодійні та щирі, вони нікого не залишають байдужими. В українських піснях - прагнення любові і щастя, добробуту і миру, вони ліричні і гумористичні, бо характеризують національні риси народу.

Красу та глибину української пісні несуть у світ члени Українського культурно-просвітнього товариства «Дніпро» з Рієки. Щоб познайомити з українською піснею хорватських шанувальників мистецтва та залучити українську молодь до співу, розкрити таланти і розвивати їх, в Рієці

меншини Приморсько-горанської області, представника української національної меншини міста Загреб, в організації Української громади Республіки Хорватія та Українського культурно-просвітнього товариства «Дніпро» - Рієка.

На конкурс співаків були запрошені всі бажаючі, незалежно від вікової категорії та музичної освіти, тобто таланти могли презентувати професійні і аматорські співаки. Учасники Першого конкурсу українських солоспівів увійшли в історію цього конкурсу та своєю хоробрістю дали приклад конкурсантам, які прийматимуть участь у майбутньому. У конкурсі, який з роками розвивати-

Брод, активний член Українського культурно-просвітнього товариства «Україна» - Славонський Брод), дует Ванеса Србаль і Вікторія Туніч (12 років, с. Шумече, біля Славонського Броду, активні члени Українського культурно-просвітнього товариства «Андрій Пелих» - Шумече), Аніта Надж (23 роки, с. Петрівці, біля Воковара, керівник народного хору Українського культурно-просвітнього товариства ім. Івана Франка - Вокувар).

Учасники зачарували глядачів та членів журі своїм великим бажанням співати та любов'ю до української пісні. Кожен учасник виконав українську народну та авторську піс-

ню. У складі журі були: засновник та ініціатор цього конкурсу Народна артистка України, видатна оперна співачка Ольга Камінська (голова журі), диригент і співак Ігор Влайнч, видатні оперні співаки Сергій Кисельов і Давор Лешіч, музикант Віктор Камінський, балетмейстер Віталій Клок та голова Української громади Республіки Хорватія Михайло Семенюк.

Рішенням журі всіх учасників визнали переможцями та вручили їм сертифікати для участі в пісенному фестивалі, який проходитиме в Україні. Після виступів, члени журі дали поради кожному учаснику.

Ввечері на березі Адріатичного моря учасники дали інтерв'ю різним засобам масової інформації. Організатори забезпечили всіх учасників та бажаючих відеозаписом конкурсу.

У рамках фестивалю, 3 липня 2017 року, в Хорватському будинку культури на Сушаку відбулася презентація третьої книги Ольги Камінської «Видатні українці. Українські пісні з

репертуарної скарбниці найкращих голосів України». Книгу представили публіці автор Народна артистка України, солістка опери Ольга Камінська та лектор книги Оксана Мартинюк. Після презентації книги відбулося відкриття виставки картин під назвою «Акварель квітів», яку представив автор Володимир Провчі. Потім присутні мали можливість насолоджуватися виставкою українських пряників, кожен з яких був справжнім неповторним мистецьким виробом. Виставку підготувала рукодільниця Світлана Федорова, яка розповіла про українські солодоші, що несуть в собі не лише неповторну красу та смак, а й являються невід'ємною частиною українських народних традицій. Після цікавих розповідей, присутні розглядали книги, картини та купували неймовірні пряники.

Після презентації відбувся II Український фестиваль пісні, музики, танцю і художнього мистецтва, в якому взяли участь учасники конкурсу солоспівів, оперні співаки, а

також танцюристи під керівництвом Віталія Клока з Рієки. Святкову програму веде голова Українського культурно-просвітнього товариства «Дніпро» з Рієки Ольга Камінська. Учасники фестивалю вразили своєю майстерністю та ретельною підготовкою. Наприкінці урочистої програми всі учасники разом з оперною співачкою Ольгою Камінською виконали пісню «Місяць на небі». По завершенню урочистого концерту організатори фестивалю нагородили всіх учасників грамотами та подарунками, а також вручили сертифікати для участі в заключному турі XXVI Міжнародного пісенного фестивалю «Доля» в Україні, співзасновником якого є Народний артист України Мар'ян Гаденко.

Пісенний фестиваль у Рієці об'єднав дорослих і дітей, професіоністів і аматорських співаків, допоміг розкрити сховані таланти, а переможцем стала українська пісня, яка і виразила всі людські почуття.

Оксана Мартинюк

KPD Ukrajinaca "Karpati" na Danima šljiva i rakije u Siraču

Ove godine općina Sirač i njihov KUD "Kamen" 2. rujna su organizirali desetu, jubilarnu manifestaciju "Dani šljiva i rakije u Siraču 2017." Na ovoj manifestaciji prezentirano je prije svega kako se šljiva može pre-

raditi i upotrijebiti u različite svrhe, a u svrhu konzumacije i okrijepe. U kulturnom dijelu manifestacije sudjelovali su i članovi ukrajinske udruge "Karpati" iz Lipovljana.

Početak manifestacije je bio zamišljen

defileom sudionika kroz centar s konjanicima i kočijama kao predvodnicima, što je, nažalost, odgođeno zbog kiše. Kulturni dio manifestacije počeo je tzv. "šljivarskim igrama" u kojima je nastupao po jedan par iz svakog KUD-a. "Karpatci" su u ovim igrama zastupali Mirko Fedak i Ankica Turas i osvojili treće mjesto i simboličan poklon.

Osim tri kulturne udruge iz Sirača (Udruga umirovljenika Sirač, Udruga Nijemaca i Austrijanaca Sirač i KUD "Kamen" Sirač), sudjelovali su KUD "Ogranak seljačke sloge" iz Lupoglava, KUD "Orljava" iz Pleternice i KPD Ukrajinaca "Karpati" iz Lipovljana. Plesna skupina "Karpata" izvela je na centralnoj pozornici atraktivan ukrajinski ples "Kozáčok" a za izvedbu nagrađeni najdužim pljeskom.

Ivan Semenjuk

Uspješni nastupi UKPD-a "Taras Ševčenko" – Kaniža

Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo "Taras Ševčenko" iz Kaniže, 12.08. predstavilo je najpoznatiji ukrajinski narodni ples Hopak na 15. danima češke kulture i gastronomije u Končanici nedaleko Bjelovara. Ovu svečanu manifestaciju organizirali su Češka beseda Končanica i Savez Čeha u RH. Svečanost je započela povorkom svih sudionika čiju važnost nije moglo umanjiti niti nepovoljno kišovito vrijeme. Svoju je brižljivo čuvanu kulturu, uz UKPD "Taras Ševčenko", predstavila i nekolicina domaćih i gostujućih folklornih društava. Uz mogućnost prezentacije ukrajinskih narodnih plesova, važnost ovog nastupa, očituje se i u sklapanju mnogobrojnih prijateljstava s pripadnicima različitih nacionalnih manjina. Ovakav socijalni kapital iznimno je važan za širenje ukrajinske kulture, ali i izgrađivanje međusobnog prihvatanja i

tolerancije. Starija i mlađa plesna skupina UKPD "Taras Ševčenko" i ove je godine predstavila ukrajinske plesove svojim suseljanima na svečanoj manifestaciji "Kolo na Matniku za Grgurevo." Ovu su manifestaciju 26.08. organizirali članovi KUD-a "Posavac" uz značajnu pomoć i podršku članova UKPD-a "Taras Ševčenko." Ova dva društva već godinama surađuju pokazujući pozitivan primjer međusobnog prihvatanja i tolerancije većinske i manjinske skupine u Kaniži. "Kolo na Matniku za Grgurevo" važan je kulturno-umjetnički događaj kako za većinsku skupinu "Šokci" tako i za manjinsku skupinu "Galcijanci", kako se žite-lji Kaniže međusobno nazivaju od samog dolaska Ukrajinaca na ovo područje. Cilj ove manifestacije je "oživjeti" i sačuvati tradicionalni ples i pjevanje na "Matniku", velikoj poljani između dva reda sela, za Grgurevo. Od davnina su "Šokci" i

"Galcijanci" u zajedničkom kolu s tradicionalnim napjevima pozdravljali odlazak ljeta i dočekivali dolazak plodne jeseni.

Kao i inače, manifestacija je započela misom večernjicom u crkvi sv. Grgura, a uslijedio je kulturno-umjetnički program. Mlađa plesna skupina UKPD-a "Taras Ševčenko" predstavila se s dva ukrajinska plesa: hopak i z rodnom mi z haličini, dok se starija plesna skupina predstavila plesovima povzunc i ukrajinska polka.

Dok su stariji članovi UKPD "Taras Ševčenko" oduševili publiku spretnošću u izvođenju ukrajinskih plesova, najmlađi članovi su osvojili srca publike svojom razigranošću i trudom u svladavanju plesnih koraka. Nakon kulturnog-umjetničkog programa uslijedila je zajednička večera i zabava uz KORG band.

Lidija Has

Tradicionalno obilježavanje Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja u Lipovljanima

Općina Lipovljani svake godine tradicionalno obilježava značajan dan - Dan pobjede i domovinske zahvalnosti te Dan hrvatskih branitelja. Obilježavanje je i ove godine počelo 5. kolovoza u jutarnjim satima služenjem svete mise za sve poginule hrvatske branitelje, a posebno s područja općine Lipovljani. Nakon svete mise vodstvo Općine Lipovljani zajedno s predstavni-

cima svih udruga, među kojima su bili i predstavnici KPD Ukrajinaca "Karpati" - Lipovljani, uputilo se u procesiji do mjesnog groblja te ispred spomenika hrvatskim braniteljima položili vijence i zapalili svijeće te im na taj način odali počast. U 12,00 sati u centralnom parku Lipovljana nazočni su dočekali 7 jahača, sudionika 21. konjičkog maratona koji je posvećen žrtvama Domovinskog

rata. Na ovom dočeku sudjelovali su i predstavnici organiziranih nacionalnih manjina u narodnim nošnjama. Tijekom kratkog predaha, najmlađi mještani, kao i članovi plesne skupine "Karpata" uživali su u druženju s konjima i konjanicima, a poneki su čak i zajahali ove divne konje arapske pasmine.

Ivan Semenjuk

U Devetini održana Međunarodna smotra ukrajinskog kulturno-umjetničkog stvaralaštva "Červona kalyna"

● Zbor KPD Ukrajinaca "Karpati" - Lipovljani

Devetina je jedno od mjesta gdje su organizirano nastanjeni prvi doseljeni Ukrajinci iz bivše Austro-ugarske monarhije s područja Karpata. To se mjesto nalazi u brdovitom kraju sjeverne Bosne neposredno uz cestu Laktaši - Bosanski Brod, a koje je dodijeljeno doseljenim Ukrajincima da tu prokrče šumu, osnuju svoje porodice i žive. Sada je to poprilično pusto selo koje prema popisu iz 1991. godine broji svega 479 stanovnika a kojih je sada još i manje, jer u njemu nisu stvoreni uvjeti

za zapošljavanje i organizirani život.

Sa željom obnavljanja sjećanja na prošlo vrijeme u eri doseljavanja Ukrajinaca u Bosnu, u tom selu već sedamnaestu godinu zaredom Kulturno-prosvjetno udruženje Ukrajinaca "Taras Ševčenko" iz Banja Luke organizira manifestaciju pod nazivom "Červona kalyna". Na tu manifestaciju rado dolaze Ukrajinci iz Hrvatske i Vojvodine, jer je to prigoda međusobnog okupljanja bližih i daljnjih rođaka, čiji su pretci zajedno doseljavali iz Ukrajine na područje ovih triju

država. U Devetini, osim ukrajinske grkokatoličke crkve "Uspenja presvete Bogorodice" i devet velikih kamenova na prijevoju u centru sela po kojima se i selo zove Devetina, drugih znamenitosti i nema, a mjesto je poznato po održavanju ove manifestacije, kao i neolicine znamenitih Ukrajinaca koji su se rodili i odrasli u ovom selu.

Na ovogodišnjoj manifestaciji "Červona kalyna" 9. srpnja 2017. godine nastupile su kulturno-umjetničke udruge, kao domaćin KPUU "Taras Ševčenko" iz Banja Luke (svojevremeno pobratim KUD-u "Lipa" Lipovljani), potom KPD Ukrajinaca "Karpati" - Lipovljani (koji su otpjevali dvije ukrajinske narodne pjesme), UKPD "Ivan Franko" iz Vukovara, UKPD "Ukraina" iz Slavonskog Broda, te KPUU "Kozak" iz Prijedora i KPUU "Červona kalyna" iz Lišnje.

Program središnje kulturno-umjetničke manifestacije održan je na platou ispred crkve "Uspenja presvete Bogorodice" nakon svete mise, a nakon završetka kulturne manifestacije uslijedio je prigodni domjenak i veselo druženje uz ukrajinsku glazbu.

Ivan Semenjuk

Nepoznato o Tarasu Ševčenku

Taras Ševčenko i kršćanske konfesije u Ukrajini

● Akvarel Tarasa Ševčenka, Voznesenskyj Sobor u Perejaslavi

Odnosu Tarasa Ševčenka prema religiji do sada je napisano više monografija, znanstvenih i drugih članaka. Tema Ševčenko i religija dovoljno su razrađene i u ozbiljnim istraživanjima na ovu temu nema nikakvih govora i pomisli o ateizmu Kobzara. Naime radi se o tome da je Ševčenko bio duboko vjerujuća osoba.

U zadnje vrijeme izašlo je nekoliko zanimljivih knjiga u kojima je prikazano njegovo vjerovanje u Boga. Među najcjenjenije istraživače svakako treba spomenuti Eugena Sverstjuka, Dmitra Štepovika, Andriju Skoca i Dmitra Čubu. Svi su oni mišljenja da je Taras Ševčenko bio pravoslavne vjeroispovijesti. Pravoslavlje je za Ševčenka označavalo istinitu, pravednu vjeru, koja ispovijeda vjeru u Krista, neiskvarenu podjelom kršćanstva na razne konfesije, a svaka od tih konfesija pretendira da ispovijeda "istinitu pravu vjeru".

Svakako u djelima Tarasa Ševčenka ima mjesta koja zbunjuju vjernike kršćane. Međutim, ako se njegova poezija i proza pažljivo čitaju, a prilikom toga se uzme u obzir i njegov život, mogu se lako objasniti njegove intencije te njegova pozicija prema Crkvi i duhovništvu. Međutim, tema odnosa Ševčenka prema raznim konfesijama u njegovom životu i njegovom stvaralaštvu se još uvijek istražuje.

Kako bi razumjeli odnos Ševčenka prema raznim konfesijama, potrebno je obratiti pozornost na dvije okolnosti i to: prvo na povijest religije i crkve u Ukrajini i drugo: još jednom sagledati i razmotriti poglede na svijet od strane stvaralačkih ličnosti i u tom smislu razmatrati pogled na svijet Tarasa Ševčenka. Pogled na svijet umjetnika skriva u sebi sve povijesne osobitosti svjetsko osjećajne i svjetsko razumljive, mitološki, religijski i filozofski, pored toga moguće je prepoznati još jednu vrstu pogleda na svijet, a to je umjetnički pogled, koji u sebi sjedinjuje sve poglede na svijet. Radi oživotvorenja svoje stvaralačke zamisli u

svojim djelima umjetnik sebi dozvoljava i odstupanje od povijesnih činjenica, a ako je u pitanju religija, onda je to svojevrsno "slobodoumlje" koje naravno, ne poštuje kanon ili pravila ove ili one konfesije, ali u principu ne stavlja pred sobom zadaću sijati religijsko neprijateljstvo ili nepodnošljivost. Netko ovo može smatrati ateizmom, međutim, čak i ovakav ateizam ne predstavlja nikakvu ugrozu za promjenu religijskog uvjerenja kod vjerujućih osoba koje primaju takve dopuštene u svojim djelima kvaziateistične poglede umjetnika.

Povijest Crkve u Ukrajini izražajno i jasno svjedoči kako je polikonfesionalnost uvijek bila prisutna u društvenom životu zemlje. Ona je zasigurno otpočela u vremenu prihvaćanja kršćanstva od strane Ukrajine-Rusji. Autor "Povisti vremenih ljet" svjedoči da knez Vladimir nije bio fanatik dokršćanske vjere. On je mogao racionalno prihvatiti izbor vjeroispovijesti, a napravio je korak k' bizantskom pravoslavlju. Suvremeni povjesničari govore o nekoliko verzija primanja kršćanstva od strane Ukrajine-Rusji.

Istraživač povijesti Crkve Sofron Mudri daje nekoliko teorija o pohodu hrijerarhije i duhovništva u Ukrajini. Prva je bizantska teorija, druga prokatolička i treća probugarska. Svaka od ovih teorija ima svoju argumentaciju. Za nas je važno što su svoj "duhovni servis" predlagale razne zemlje raznih vjerovanja. Nije isključeno i to da su vjernici ovih konfesija živjeli i izvan granica Ukrajine i u njoj samoj. Predstavnici tih naroda između sebe živjeli su mirno, a različitost konfesija nije bila razlog za netoleranciju između njih. Polikonfesionalnost, po mišljenju nekih, postala je uzrokom "religijskog slobodoumlja" u zemlji. Tako su religijski slobodoumnici u Ukrajini u vrijeme preporoda i reformacije bili Jurij Drogobyč i Stanislav Orihovskij. Religijski fanatizam bio je uskraćen i Petru Mogyli. On je osnovao Kyjivo-Mohyljansku akademiju na sliku i priliku jezuitskih učenih zavoda, a bio je i pristalica pomirenja crkava. Nalazio je zajednički jezik s unijatima, posebno s Josipom Rutkim. Pravoslavnim fanaticima nisu postali ni poznati djelatnici ukrajinske pravoslavne crkve, kao Stefan Javorskij i Feofan Prokopovyč. Prvi je širio skladne ideje sa katolicima, a drugi s protestantima.

Ove tri varijante, naravno, imaju svoje argumente, ali one svjedoče da su duhovni "servis" Ukrajine-Rusji predlagale razne kršćanske konfesije i ona je mogla na miru izabrati bilo koju od njih i uzeti pažljivo sve pozitivno, što je sadržavala u

sebi svaka od njih. Takvim pristupom u Ukrajini bile su odstranjene osnove za religijsku netrpeljivost i fanatizam. Mykola Kostomrov je primijetio da velikoruska stihija, centralizirajući se u svom ranom vijeku u Volodymyri, a poslije u Moskvi, stalno pokazuje tendencije osvajanja i podvrgavanja sebi ostalih dijelova, a poslije uništava njihovu samostalnost. To slično se odigravalo i u religijsko-umnoj sferi. Omaložavanje tuđih vjera, prijezir drugih narodnosti - govori o oholom ponašanju.

Moskoviti su sebe smatrali jedino vjerujućim narodom i čak nisu bili pristalice isto tako religioznih naroda do: Grka i Rumunja. Nadalje, Kostomarov podvlači da kod "Ukrajina-Rusića" toga nije bilo.

Iz davnih davnina Kyjiv, a poslije Volodymyr-Volynskij bili su zbornim mjestom prebivališta tuđinaca raznih vjera plemena.

Taj isti M. Kostomarov u statutu Kiriolo-Methodijskoga društva zapisuje: "Tako kao i u sadašnje vrijeme slavenska plemena ispovijedaju različite vjeroispovijesti i imaju predbijedenje da je prijatelj protiv prijatelja, te će se društvo starati da uništi svake pismene i religijske nesporazume između njih, a usto će širiti ideju o mogućnosti pomirenja raznih glasina u kršćanskim crkvama".

Religijskim slobodoumnikom bio je i Grigorij Skovoroda. Odnos Ševčenka prema putujućem filozofu bio je višestruk. S jedne strane, Ševčenko je cijenio pjesničko stvaralaštvo Skorovode, ali nije prihvaćao jezik Skorovodina djela te njegove dijaloge. S druge strane Ševčenka i Skorovodu sjedinjuje negativan stav prema službenoj crkvi i njezinim ritualima. Ševčenko i Skorovoda, a prije njih Višynskij, idealizirali su osnovna načela ranog kršćanstva i smatrali su da im se treba vratiti. Svakako, ima pravo Eugen Sverstjuk koji ukazuje: "Svima je poznata religioznost osnivača ukrajinske književnosti. Od strane Sinoda pravoslavne Crkve svima njima se može ispostaviti račun." Skorovoda je bio više priklonjen protestantizmu. Gogolja su sumnjičili za simpatije prema katolicizmu. Kuliš je prevodio Bibliju iako je bila zabrana Sinoda i radio je to u suradnji s grkokatolikom, poznatim fizičarem Ivanom Poljujem. Ako nastavimo ovu misao, to isto možemo govoriti i o Ivanu Franku, Lesji Ukrajinki, Mihajlu Kocjubinskom, naime riječ je o njihovoj religijskoj indiferentnosti.

Što se tiče Tarasa Ševčenka, u njego-

vom životu i stvaralaštvu možemo zapaziti svojevrsnu ambivalentnost. S jedne strane, pred nama je umjetnik, pjesnik, slikar, koji duboko proživljava tešku sudbinu svoga naroda te traži uzroke gubitka njegove državnosti i time svih naslijeđenih negativnosti. S druge strane, pred nama je svakako osoba koja se u svom životu susretala s raznim ljudima raznih konfesija i pri tome je pokazivala dostojnu divljenja religijsku tolerantnost.

U prvim djelima, posebno u pjesmama Ševčenko daje krajnje negativnu ocjenu rimokatoličkoj konfesiji. On ovu konfesiju smatra krivcem u vođenju rata poljske šljahte protiv Ukrajinaca. Najviše je to opisno prikazano u poemi "Hajdamaky". Pjesnik reljefno prikazuje strašne slike teških vremena Ukrajinaca i Poljaka za vrijeme rata. Poznato je kako su prijatelji pjesniku predbacivali da u Hajdamacima ima puno "krvi" i užasa. Moguće je da je pjesnik imao za cilj "pripitomiti" naciju, pozvati je u borbu protiv porobljivača. S tim ciljem on ponekad odstupa od povijesnih činjenica. Tako je u djelu Ivan Honta dao prisegu uništavati poljsku šljahtu i njezino duhovništvo, on ubija djecu zato što su katolici, ruši dječju vasilijansku školu u kojoj su oni učili. Međutim, poznato je da Honta nije ubio svoju djecu. Čak je i sinu umanskoga gubernatora Mladanoviča, kojemu je bilo sedam godina spasio život. Više od svega, Hontina djeca, kao i njihova majka, nisu bili rimokatolici već grkokatolici, a vasilijanska škola je bila unijatska. Bez obzira na sve to, Ševčenko ne pravi razliku među tim konfesijama. Obje konfesije za njega su bile katoličke. Općenito, Ševčenko se u svojoj poeziji prilično negativno odnosio prema unijatima smatrajući ih krivcima za sijanje neprijateljstva između Poljaka i Ukrajinaca. Primjer je stih "Poljacima". Riječ je o bratimljenju Ukrajinaca i Poljaka sve do vremena Berestejske unije, točnije, do 1956. godine. No, pored svega toga Ševčenko poziva Poljake "pružite ruku kozaku i čisto srce te s imenom Krista obnovite zemlju". On smatra da oba naroda trebaju živjeti u skladu s Kristovim zapovijedima kako bi voljeli jedan drugoga. Ševčenku je bilo važnije ne toliko postojanje različitih konfesija koliko istinito, pravedno vjerovanje u Boga. Ovu temu pjesnik nastavlja u stihu "Buvaje u nevolji inody zgdaju". On negativno ocjenjuje djelatnost poljskoga kralja Sigmunda III. koji je aktivno podržavao katoličku reakciju a koja je postala krivcem teških vremena ukrajinskoga naroda.

Na susretu sa studentima Ljvivske politehnike 10. rujna 2013. godine Poglavari ukrajinske Grkokatoličke crkve, Blaženi Svjatoslav govorio je o svećeniku iz Čerkasa koji istražuje varijantu o krštenju Tarasa Ševčenka u grkokatoličkom

obredu. Na Internetu se pojavila tvrdnja o tome da Blaženij naziva Ševčenka Unijatom. Može se dopustiti da je svećenik koji je krstio Ševčenka u prošlosti mogao biti grkokatolik. Grkokatolička konfesija bila je likvidirana ruskim režimom, a svećenici koji su ispovijedali unijatstvo bili su prinuđeni prijeći na pravoslavlje. Ova praksa prijelaza iz jednog obreda u drugi od davnina je postojala u Ukrajini. Sjetimo se da je djed Fedora Dostojevskog, Andrij bio unijatski svećenik. Možemo dopustiti da je ruskog književnika također krstio grkokatolički svećenik ali zato Dostojevskog nitko ne naziva Unijatom. Međutim, takvih presedana je bilo u povijesti duhovne kulture Ukrajine. Tako su prognane u Sibir, od strane boljševičkog režima, ukrajinske obitelji koje su ispovijedale grkokatolički obred, tamo rađali djecu, a krstili su ih pravoslavni svećenici. Nakon povratka iz progonstva, oni su se ponovno vraćali vjeri svojih predaka.

I nitko zbog toga ne radi probleme. Pitanje u kojem obredu je bio kršten Ševčenko nije toliko principijelno i s tim se ne trebaju zamarati oni koji smatraju Ševčenka pravoslavnim.

Antikatolički motivi sjajno se prikazuju u djelu Ševčenka "Jeretik". U ovom djelu pjesnik izražava svoje oduševljenje češkim reformatorom Janom Husom. U njegovom djelovanju on primjećuje povratak načelima ranog kršćanstva, religije ljubavi i slobode. Jana Husa Ševčenko prikazuje kao mučenika koji je stradao za istinsku vjeru. Umjesto toga, katoličko duhovništvo po njegovom uvjerenju odstupa od Kristove zapovijedi. Ono je pretvorilo blagorodne kršćanske vrijednosti u sredstvo svoga materijalnoga bogaćenja. Za svoju pravdu Jan Hus je pogubljen u Konstanci. Ševčenko slika češkoga reformatora kao mučenika za vjeru i pravdu i vjeruje da će ideje Husa doprinijeti preporodu istinskoga kršćanstva.

U "Jeretiku" Ševčenko u nekoj mjeri pokazuje svoju privrženost protestantizmu, koji nije prihvatio katoličke dogme i obnovio je pravednu vjeru u Krista. Mnogo činjenica iz života pjesnika svjedoče o tome kako je on bio dobro upoznat s ovom konfesijom i kako se slagao s nekim njezinim načelima, bio je blizak protestantima koji su živjeli u imperiji. Tako je dobročinitelj Ševčenka Karl Pavlovič Brjulov više od svega bio protestant. Njegov otac je imao francusko podrijetlo, a mati je bila Nijemica. Ševčenko se družio sa slikarem Vasiljom Šternbergerom koji je imao njemačko podrijetlo. Šternberger je upoznao Ševčenka s njemačkim obiteljima u Peterburgu koji su ispovijedali protestantsku konfesiju. Šternberg je umro u Italiji i sahranjen je u Rimu na protestantskom

groblju.

Svoju naklonjenost protestantizmu Ševčenko svjedoči u stihu "Svite jasnyj, svite tyhij". On je uvjeren da je "prosvitajstvo" dužno likvidirati ostatke prošlosti koje se odnose na crkvena pripisivanja atributa koje je iskorištavalo i pravoslavno i kršćansko duhovništvo. Drugačije je i nemoguće pojasniti takve retke stihova "Prosvityjsja": "Budem brate z bagrajanec onuči draty, ljuljky z kadył zakurjaty, javlennymy pič topyty, a kadyłom budem, brate, novu hatu vymity". O njegovom protestantskom uvjerenju postoji stih "Lukeriji" gdje navodi razliku između bizantskog Savaofa i Boga. Ševčenko, kao i ranije Skovoroda, svjesno su ili nesvjesno bili simpatizeri ideja protestantizma iako obojica nisu ispovijedali protestantsku vjeru.

Kada je riječ o Ševčenku i katolicima, činjenice iz života i stvaralaštva drugog razdoblja njegova života svjedoče da pjesnik nije bio fanatički protivnik katolicizma. Sudbina ga je spajala s ljudima koji su ispovijedali katoličku vjeru. Prije svega se to odnosi na poljske revolucionare s kojima je bio u progonstvu. Tako u pismu svom dobrom prijatelju, poljskom prognaniku Bronislavu Zeleckom, moli da prenese pozdrave ocu-perfektu Mihajlu Zeljonki, kapelanu Orneburgskoga korpusa, također poljskoga prognanika kojeg je jako cijenio i gotovo je bio spreman "poljubiti ruku" ovom poljskom svećeniku. U pismu Varvari Repninoji moli da mu pošalje knjigu katoličkog monaha Tome Kempijskog "Pro nasljedživanju Hrysta". Ova knjiga je postala jedna od najomiljenijih knjiga Ševčenku. Pjesnik je cijenio katoličke crkvene građevine, oduševljavao se njihovom ljepotom. U pismu V. Repninoji piše kako je spreman, pa čak i besplatno slikati Krista u katoličkoj crkvi (u katolycjkomu kosteli).

Ševčenko je rođen u okupiranoj Ukrajini od strane Ruske imperije, u kojoj je službena religija postalo rusko pravoslavlje. Car Nikola I. likvidirao je sve druge konfesije, naredio je uništiti sve katoličke škole i sjemeništa. Njihovo imanje predano je ruskoj Crkvi koja je ispovijedala cezaro-papizam, vjerom i pravdom služila je carskom režimu. Sinodalna ruska Crkva bila je tuđa za Ševčenka. U njoj je vidio instrument nacionalne i socijalne nepravde, licemjerstvo te laganje i prijevaru njihovih služitelja. Posebno i sjajno je pjesnik to prikazao u djelu "Kavkaz". U stihu "Umre muž velij u vlasjanci" Ševčenko ismijava pravoslavnoga peterburškoga metropolitu Grigorija koji se proslavio anegdotskim nastupima protiv slobodoumlja i progresa. On spominje također reakcionarne ruske novinare i književnike V. I. Askočenskoga i O. S. Homjakova, koji su u svojim djelima

veličali samodržstvo i pravoslavlje. U ruskim hramovima on primjećuje i pojavu idolopoklonstva. Svoj dojam posjeti crkve sv. Georgija u Nižnomu Novgorodu on opisuje u svom dnevniku. "Mene je iznenadilo kakvo je to bezlično čudovište naslikano na troetažnoj dasci. Ispočetka sam pomislio da su to indijanski Manu ili Višnu zalutali u kršćansko svetište polakomljeni ladanim ili seoskim...?/ maslicem (zabludili u hristajnskoje kapišče polakomitsja ladanom ili derevjanim maslicem).

Moguće je da je u Nižnom Novgorodu u usporedbi s Moskvom ili Sankt Peterburgom estetika pravoslavnih hramova bila na niskoj razini, ali Ševčenka je iznenadilo i zatečeno praznoverje nižgorod-

skih služitelja kulta kao i žitelja ovoga mjesta. On se rastužio u tome što istinska duhovnost može boraviti u takvim i sličnim hramovima. Poznato je da se Ševčenko oduševljavao baroknom arihitekturom crkava ne samo u Kyjivu već i u drugim manjim mjestima. Naravno da je on mogao uspoređivati ukrajinske crkvene građevine s ruskim i ta usporedba je išla ne na korist posljednjih.

Ako govorimo o Ševčenku i kršćanskim konfesijama u Ukrajini, potrebno je reći da se on prema njima nejednako odnosio i to različito. Sve je ovisilo o vremenu i okolnostima u kojima je živio i djelovao. Svakako, katolik i protestant nije bio, a rusko kazenne (carsko) pravoslavlje bila mu je tuđa konfesija. Šev-

čenko je bio sve više pristalicom ukrajinskog pravoslavlja, koje je u njegovo vrijeme postojalo nelegalno i ostalo u svijesti naroda kao istinita prava vjera s kojom je on povezivao svoju nacionalnu identifikaciju. Spomenut ćemo kako su u životu i stvaralaštvu Ševčenka izražajno oslikane ideje religijskog slobodoumlja. Jednako su te ideje u cijelosti karakteristične za ukrajinski mentalitet. One nisu usmjerene protiv religije, prije svega, one su usavršavale religioznost u Ukrajini općenito. Tim više, religijsko slobodoumlje možemo vidjeti iz davnih davnina, što je posebno sjajno i izrazito bilo prisutno u životu i stvaralaštvu ukrajinskih filozofa, književnika i religijskih djelatnika.

S ukrajinskog odabrao i preveo Slavko Burda

Bohdan Hmeljnyckyj

Veliki povijesni državnik, osnivač treće ukrajinske države Zaporiske republike

(1595.-1657.)

Početkom 17. stoljeća Rus'-Ukrajina pod velikim je pritiskom Poljske koja je kolonizirala ogromne ukrajinske prostore između južne Visle i Dnjipra, pritom izrabljujući stanovništvo zbog njihove vjerske i kulturne pripadnosti. Nakon gubitka druge ukrajinske države Galičko-Volinjskog kraljevstva 1349. godine, Ukrajinci nisu uspjeli uspostaviti novu neovisnu državu sve do dolaska ukrajinskog veleposjednika Bohdana Hmeljnickog, koji je 1649. godine proglasio Zaporisku republiku. Taj čin smatra se jednim od najvećih trenutaka u ukrajinskoj povijesti budući da nakon tog oslobođenja ukrajinskog naroda, dolaze stoljeća teških bezuspješnih borbi za uspostavljanje vlastite države u sklopu novog Ruskog imperija, koji će Ukrajincima nastojati oduzeti kulturni i nacionalni identitet, a time i ugroziti postojanje naroda kao zasebne cjeline.

Bohdan Zinovij Hmeljnyckyj rođen je 1595. godine u gradu Čihirinu, u središnjoj Ukrajini. Pripadao je obitelji nižeg plemićkog statusa, vjerojatno černihivskog kneževskog podrijetla. Njegov otac Mihajlo HmeljnicKyj bio je vojni dužnosnik u službi poljske krune i pod zapovjedništvom hetmana (vrhovnog vojnog zapovjednika) Stanislava Zolkievskog. Ime Bohdanove majke nije poznato, ali se zna da je pripadala ukrajinskoj kozачkoj obitelji. O mladosti Bohdana Hmeljnickog zna se relativno malo.

Osnovno obrazovanje najvjerojatnije je stekao na ukrajinskom jeziku, dok je više i visoko obrazovanje stekao na poljskom, i to na Jezuitskom sveučilištu u gradu Jaroslavu ili Ljvivu. Do 1620. godine završio je svoje redovito obrazovanje, nakon čega je usavršio svoj poljski i latinski jezik. Proučavao je u isto vrijeme svjetsku povijest i međunarodne odnose, a nakon nekog vremena naučio je i dodatna tri jezika: turski, krimsko-tatarski i francuski jezik. Tijekom poljsko-turskog rata i Cecorske bitke 1620. godine Bohdan je bio zarobljen i odveden u Istanbul, a njegov otac Mihajlo bio je ubijen. U zarobljeništvu Bohdan je postao prevoditeljem i usavršio je svoj turski i krimsko-tatarski jezik. Nakon dvije godine zarobljenišтва, Bohdan je uspio pobjeći i vratiti se u Ukrajinu.

Po povratku iz zarobljenišтва 1622. godine Bohdan se smjestio u mjestu Subotiv, u središnjoj Ukrajini. Nekoliko godina kasnije oženio se Ukrajincom Hannom Somko iz Perejaslava s kojom je imao šestero djece. Aktivno se priključio registriranim vojnim jedinicama ukrajinskih kozaka, koji su počeli napadati brojna turska mjesta uzduž obale Crnog mora. Godine 1629. kozачke jedinice su se približile samom Istanbu-

lu zauzevši nekoliko turskih gradova. Po povratku s kozачkih pohoda Bohdan HmeljnicKyj 1633. biva nagrađen posjedima u Brodiju na zapadu Ukrajine. Tijekom tog razdoblja Bohdan djeluje kao mirovni posrednik između poljske krune i neregistriranih kozачkih jedinica na neovisnom ukrajinskom središtu Zaporiskoj siči. Tek nakon 1638. godine HmeljnicKyj počinje širiti neovisnu ukrajinsku politiku, nakon što su njemu i svim kozачkim jedinicama smanjena prava i privilegije, a toleriranje autonomije Zaporiske siči je svedeno na najmanju mjeru. Nakon što je u Varšavi bezuspješno tražio poljskog kralja Vladislava IV. Vasu da mu vrati njegova prijašnja prava i privilegije svih kozачkih snaga, vratio se na svoja imanja u Čihirinskoj regiji te se bavio gospodarskim problemima.

Nakon 1645. godine Bohdan se vratio u kozачku službu i zajedno s 2500 kozaka sudjelovao je u opsadi Dunkirka u Francuskoj. Uskoro je poljski kralj ponovno potražio saveznike u borbi protiv Turske, te je kozачkim jedinicama ponudio nove privilegije i prava. U travnju 1646. godine Bohdan je predstavljao jednu grupu kozачkih snaga na dogovorima s Poljacima u Varšavi. Nakon tih pregovora proširio je svoje vojne i političke veze širom Poljske i Ukrajine, što se kasnije pokazalo i presudnim u ostvarivanju velike kozачke koalicije - registriranih i neregistriranih kozaka. HmeljnicKyj je, bez obzira na savezništvo s Poljacima, među mnogim poljskim veleposjednicima i plemićima ostao sumnjiva osoba. Smatralo se da HmeljnicKyj previše koristi dobronamjernost poljskog kralja Vladislava. Koniecpoljski, Zolkievski, Čaplinski i još nekoliko poljskih veleposjednika imali su vrlo osoban i neprijateljski stav prema Bohdanu te načinu kako je ostvarivao

● Spomenik Bohdana Hmeljnickog u Kyjivu

određena prava i stjecao vlasništvo nad svojim posjedima. Hmeljnickom se različitim spletkama pokušalo oduzeti njegove posjede, a njegov mali sin je pretučen nekoliko puta. Njegova supruga je od zastrašivanja i nasilja preminula 1647. godine, a sam Bohdan se tuđim spletkama našao pred sudom i bio je gotovo osuđen na smrt. Uz pomoć poznanstva i prijatelja Mihajla Kričevskog, Bohdan je izbjegao smrt. Morao je napustiti vlastito imanje i sa svojom kozačkom skupinom od oko 400 ljudi napustio je središnju Ukrajinu, uputivši se prema neovisnom južnom središtu Zaporiziškoj siči. Ondje započinje revolucionarno razdoblje u kojem je Bohdan Hmeljnickij bio proglašen vrhovnim vojnim zapovjednikom Zaporiziških kozaka odnosno hetmanom te je započeo stvaranje nove neovisne ukrajinske države, prve ukrajinske republike.

Hanna Somko, Matrona Čaplinski (supruga njegova neprijatelja) i Hanna (Anastazija) Zolotarenko bile su tri supruge Bohdana Hmeljnickog. Svih njegovih šestoro djece: Timofej, Jurij, Katerina, Stepanija i još dvije kćeri čija imena nisu poznata bili su rođeni u prvom braku. Nakon smrti prve supruge oženio je ženu svog neprijatelja Čaplinskog. Drugu suprugu Matronu je radi izdaje ubio Bohdanov sin Timofej, a 1651. godine Bohdan je oženio posljednju suprugu i udovicu Zolotarenko iz Korsuna. Stariji sin Timofej je poginuo u jednoj od bitaka protiv Turaka u Moldaviji 1653. godine, a mlađi sin Jurij naslijedio je oca i postao jedan od ukrajinskih hetmana. Kćer Katerina (Olena) udala se za Danila Vihovskog, koji je kasnije poginuo u ruskom zarobljeništvu tadašnjeg Moskovskog carstva, nakon čega se ponovno udala za ukrajinskog hetmana Pavla Teterju. Druga kćer Bohdana Stepanija udala se za jednog od kozačkih vođa Iva-

na Nečaja, koji je također umro u ruskom zarobljeništvu. Bohdan Hmeljnickij je umro u kolovozu 1657. godine, a pokopan je u crkvi sv. Ilije koju je sam izgradio u mjestu Subotiv.

Najveće postignuće Bohdana Hmeljnickog temelji se na uspostavi treće ukrajinske neovisne države Zaporiziške republike, osnovane 1648. godine. Nakon podizanja narodnog kozačkog ustanka, pobjedonosnih bitaka protiv Poljaka i oslobađanja više od polovice ukrajinskih zemalja, u njoj se Bohdan povijesnim ulaskom u Kyjiv proglasio "moralnim autokratom Rusi". Država veličine od oko 300 tisuća kvadratnih kilometara je s izmijenjenim teritorijalnim granicama postojala sve do 1782. godine. Bohdan je u tada doista kritičnoj situaciji uspio ujediniti sve dugo razjedinjene kozačke formacije u borbi za uspostavljanje neovisne Rusi-Ukrajine. Pritom je na međunarodnom planu tražio podršku i savezništvo Krimskih Tatara, Rusa i Švedana jer je bio svjestan da će se teško suprostavljati snažnoj poljskoj vojsci i političkoj moći poljske države.

Posljednjih godina života Bohdan je između 1651. i 1657. pregovarao o stvaranju snažnog savezništva s Kraljevinom Švedskom. Više puta su ga Krimski Tata-ri i Rusi izigrali, kako na terenu, tako i na političkom planu. Nakon što je moskovski car Aleksej I. prekršio postignuti dogovor više puta, Perejaslavski sporazum između Ukrajinaca i Moskovskog carstva (Rusa) pokazao se pogrešnim. Rusi su svojim postupcima jasno željeli u potpunosti prisvojiti Ukrajinu i ukinuti teško stečenu autonomiju i neovisnost. Godinu dana kasnije, 1655. Bohdan Hmeljnickij je ponudio švedskom kralju Karlu X. Gustavu da prihvati Rus-Ukrajinu pod švedski protektorat, smatrajući da jedino Švedska nema teritorijalne pretenzije prema ukrajinskim zemljama.

Smatrao je da će jedino Švedani poštovati potpisane dogovore. Tek je nakon Bohdanove smrti u listopadu 1657. Švedska sklopila sporazum s ukrajinskim Hetmanatom u gradu Korsunu, čime je priznala i podržala granice neovisne Rusi-Ukrajine sve do rijeke Visle i granica pribaltičke Prusije. U Korsunskom sporazumu Švedska Ukrajince bilježi "slobodnim ljudima, podređenih nikome" (lat. pro libera gente et nulli subjecta).

Već na samom početku Bohdanova Zaporiziška republika počela je u međunarodnom okruženju dobivati status potpuno neovisne države sa sve većim utjecajem. Osim što su oslobođene zemlje oko Kyjiva i uzduž rijeke Dnipro, među ukrajinskim plemstvom se razmišljalo i o oslobađanju bjeloruskih zemalja, koje su Ukrajinci tada smatrali vlastitom okupiranom zemljom. Povod tome bila su očekivanja da će ujedinjene ukrajinske i bjeloruske zemlje moći adekvatno odgovoriti na sve izazove pred kojima se Rus-Ukrajina našla zahvaljući Poljskoj i Moskovi (Rusiji), koje su novu državu u bližjoj budućnosti nastojale podijeliti i podrediti. Iako je ukrajinska republika nailazila na velike probleme te se stalno teritorijalno smanjivala ili dijelila, ta republika je po svome specifičnom demokratskom načinu vođenja političkih i društvenih poslova predstavljala unikatnu europsku državu, danas viđenu kao dom prve moderne demokracije u Europi. Vrhovno političko tijelo Hetmanat (Vrhovna rada) bila je predvođena hetmanom, njegovim kabinetom i dva savjetodavna vijeća - Generalnim vijećem i Vojnim vijećem.

Najviši stupanj kulturnog razvoja ukrajinska republika je doživjela tijekom razdoblja vladavine jednog od najvećih europskih intelektualaca, ukrajinskog hetmana Ivana Mazepe, krajem 17. stoljeća. Posjetitelji iz najobrazovanijih europskih krugova svjedočili su visokoj razini vjerske, političke i druge kulture u državi u kojoj se nalazio veliki broj obrazovnih središta u odnosu na broj stanovnika - veći nego u tadašnjoj Poljskoj i Rusiji, što je jamčilo visoki stupanj obrazovanja kod šire ukrajinske populacije. Zaporiziška republika je upravo radi svog iznimnog unutarnjeg razvoja vrlo brzo postala jedna od najvažnijih država istočne Europe, ali se zbog poljskih i ruskih pritisaka isto tako relativno brzo našla pred ponovnom okupacijom, slomom i nestankom u sklopu sve većeg Moskovskog carstva, koje je 1721. preimenovano u Ruski imperij. Bitka kod Poltave 1709. u kojoj su saveznici Ukrajinci i Švedani izgubili rat protiv vojske Moskovskog carstva smatra se prekretnicom nakon koje je Rus-Ukrajina počela gubiti svaki oblik državne autonomije.

Sergej Burda

Najmlađi članovi Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Taras Ševčenko - Kaniža"